അദ്ധ്യായം 42. നാല്പത്തിരണ്ടാമദ്ധ്യായം

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം IV

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം IV

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

(മലയാളം: സാഹിത്യചരിത്രം)

First published in print media 1953.

The electronic versions have been released under the provisions of Creative Commons Attribution By Share Alike license for free download and usage.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

The production infrastructure of River Valley Technologies has been made use of in the production of these digital editions.

Cover: Shakuntala, (she looks back at her lover, pretending to remove a thorn from her foot), an oil painting by Raja Ravi Varma. The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

ഉള്ളടക്കം

42 പതിനൊന്നാം ശതകം, പൂർവാർദ്ധം 1
1 സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവ് (988–1022) 2
2 മേരുസ്വാമികൾ 3
3 ഗോവിന്ദമാരാർ 4
4 മാളിയക്കൽ കൃഷ്ണമാരാർ 5
5 ക്ഷീരാബ്ധിശാസ്ത്രി 6
6 ഭക്തിമഞ്ജരി 7
7 സ്യാനന്ദൂരപുരവർണ്ണനപ്രബന്ധം . . 8
8 ശ്രീപദ്മനാഭശതകം 9
9 അജാമിളോപാഖ്യാനവും കുചേലോപാഖ്യാനവും 10
10 അന്യാപദേശശതകത്തിന്റെ അവതാരിക 11
11 ഉത്സവവർണ്ണനപ്രബന്ധം 12
12 പ്രാസോപന്യാസം 13
13 സംഗീതകൃതികൾ 14
14 കീർത്തനങ്ങൾ 15
15 രുക്മിണീബായി രാജകുമാരി (984–1012) 16
16 ചങ്ങനാശ്ശേരി രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ—ജീവിതം 17
17 ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവ് (990–1036)—ജീവിതം 18
18 സിംഹധ്വജചരിതം ആട്ടക്കഥ 19
19 അരിപ്പാട്ട കൊച്ചുപിള്ളവാരിയർ (960–1014)—ജീവിതം 20
20 ഉർവശീസ്വയംവരം കഥകളി 21
21 രാമവർമ്മവിജയം ചമ്പു 22
22 കൊടുങ്ങല്ലൂർ വിദ്വാൻ ഇളയതമ്പുരാൻ (975-1026)—പീഠിക 23
23 സംസ്കൃതകൃതികൾ—രാമചരിതം . . . 24
24 രസസദനം 25
25 സ്തോത്രങ്ങൾ 26
26 ആശൗചദീപകവ്യാഖ്യാ 27
27 സംസ്കൃതമുക്തകങ്ങൾ 28
28 സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവ് . . . 29
29 ഭാഷാകൃതികൾ 30
30 ഭാഷാമുക്തകങ്ങൾ 31

42

പതിനൊന്നാം ശതകം, പൂർവാർദ്ധം

1 സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവ് (988–1022)

കൊല്ലം പതിനൊന്നാം ശതകത്തിലെ കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ആരംഭിക്കേണ്ടതു് ഏതു നില നോക്കിയാലും തിരുവിതാംകൂർ സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ ജീവിതോപാഖ്യാനത്തോടുകൂടിത്തന്നെയാണ്. പുണ്യശ്ലോകനും സകലകലാവല്ലഭനുമായിരുന്ന ആ തമ്പുരാൻ കേരളത്തിലെ സാഹിത്യം, സംഗീതം, ഇതരകലകൾ, സംസ്കാരം ഇവയുടെ അഭിവൃദ്ധിക്കുവേണ്ടി സഹസ്രമുഖമായി അനുഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള സേവനത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യം വാചാമഗോചരമാകുന്നു.

ജനനം

964-ാമാണ്ടു് തുലാമാസം 3-ാം തിയ്യതി ധർമ്മരാജാവു കോലസ്വരൂപത്തിൽനിന്നു രണ്ടു രാജകുമാരിമാരെ വഞ്ചിരാജവംശത്തിലേയ്ക്കു ദത്തെടുക്കുകയുണ്ടായി. അവരിൽ ജ്യേഷ്ഠസഹോദരിയായ ഭരണിതിരുനാൾ തമ്പുരാട്ടിയുടെ മൂത്തപുത്രി ആയില്യം തിരുനാൾ ഗൗരി ലക്ഷ്മീബായി 967-ാമാണ്ടു മീനം 24-ാംനു ജനിച്ചു. ഭരണിതിരുനാൾ 983-ൽ മരിച്ചു. തന്നിമിത്തം അവിട്ടംതിരുനാൾ രാമവർമ്മമഹാരാജാവ് 986 തുലാം 24-ാംനു നാടുനീങ്ങിയപ്പോൾ ഗൗരി ലക്ഷ്മീബായിത്തമ്പുരാട്ടി 986 മീനം 6-ാംനു സിംഹാസനാരൂഢയായി. അവിടത്തെ ഭർത്താവു ചങ്ങനാശ്ശേരി രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാനായിരുന്നു. അന്ന് ആ ദമ്പതിമാർക്കു രുക്മിണീബായി എന്ന ഒരു സ്ത്രീസന്താനം മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ആയില്യംതിരുനാൾ രുക്മിണീബായി എന്ന ആ രാജകുമാരി 984 കുംഭം 19-ാംനു ജനിച്ചു. നാടുവാഴുന്ന പുരുഷപ്രജ ഇല്ലാത്ത ദുഃഖം റാണിയെ അധികകാലം ക്ലേശിപ്പിച്ചില്ല. 988 മേടം 6-ാംനു അവിടുന്നു സ്വാതിതിരുനാൾ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവിനേയും തദനന്തരം 990 ചിങ്ങം 3-ാംനു ഉത്രം തിരുനാൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മ ഇളയതമ്പുരാനേയും പ്രസവിച്ചു. ഗൗരി ലക്ഷ്മീബായി 990 കന്നി 5-ാംനു തീപ്പെടുകയാൽ ആ രാജകുമാരനെ സംരക്ഷിക്കേണ്ട ഭാരം അക്കാലത്തു പതിമ്മൂന്നു വയസ്സുപോലും തികയാത്ത ആ തമ്പുരാട്ടിയുടെ കനിഷ്ഠസഹോദരി ഉത്രട്ടാതിതിരുനാൾ ഗൗരി പാർവ്വതീബായിയും പിതാവു രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാനും കൂടി വഹിക്കേണ്ടിവന്നു. രുക്മിണീബായിയെ തിരുവല്ലാ പുണർതംനാൾ രാമവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ 994-ആണ്ട് ഇടവം 7-ാംനു പള്ളിക്കെട്ടുകഴിച്ചു. ആ കോയിത്തമ്പുരാൻ 1033-ൽ മരിച്ചു. ആ രാജ്ഞിയുടെ പുത്രന്മാരിൽ ആയില്യം തിരുനാൾ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനെപ്പറ്റിയും വിശാഖംതിരുനാൾ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനെപ്പറ്റിയും യഥാകാലം പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളാം. ജനനകാലത്തിൽ രാജകുടുംബത്തിൽ പുരുഷാംഗങ്ങൾ ഇല്ലാതെയിരുന്നതിനാൽ സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവു 'ഗർഭശ്രീമാൻ' എന്ന പ്രശസ്തിക്ക് അവകാശിയായിത്തീർന്നു.

വിദ്യാഭ്യാസം

ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ ഒരവതാരപുരുഷനെന്നു പ്രേക്ഷകർക്കു തോന്നത്തക്കനിലയിൽ വിശ്വോത്തരമായ കുശാഗ്രബുദ്ധിയും മേധാസമ്പത്തും കാര്യഗ്രഹണപാടവവും പ്രദർശിപ്പിച്ച മഹാരാജാവിന്റെയും ഇളയതമ്പുരാന്റെയും വിദ്യാഭ്യാസവിഷയത്തിൽ റാണി പാർവ്വതീബായിയും രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാനും പ്രത്യേകശ്രദ്ധ പ്രകടിപ്പിച്ചു. പാർവ്വതീറാണിയെ 988-മാണ്ടു മകരം 2-ാംനു കിളിമാനൂർ രാഘവവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ വിവാഹം ചെയ്തു. അദ്ദേഹം 997 തുലാം 15-ാംനു മരിച്ചതിനുമേൽ പന്തളം ഗോദവർമ്മതമ്പുരാൻ കുറേക്കാലം കൂട്ടിരുന്നു. ആ റാണിയെ പുകഴ്ത്തി അനേകം ഗാനങ്ങൾ അന്നത്തെ ആസ്ഥാനകവിപുങ്ഗവനായിരുന്ന രവിവർമ്മൻ (ഇരയിമ്മൻ) തമ്പി രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ മഹാകവി "പാരിടങ്ങളിലെങ്ങുമിങ്ങനെ വഞ്ചീശ്വരിയെപ്പോലെ ഭാഗ്യമുള്ളവരില്ല നൂനം" എന്ന പദത്തിൽ

> "വാണീഗുണങ്ങൾ കേട്ടാൽ നാണിക്കുമമൃതവും
> പാണിക്കു ദാനശീലമേറ്റമത്രയുമല്ല,
> കാണിക്കും വൈരികളിലൂറ്റം ഗോബ്രാഹ്മണപരി–
> ത്രാണകർമ്മധുരീണശാസ്ത്രപുരാണനാടകഭാണകോവിദ–
> വൈണികഗായകസഭയിലിരുന്നതിമോദംചെയ്യുന്ന
> വിനോദം"

എന്നു വർണ്ണിക്കുന്നതിനു പുറമേ "മനസാ കരുതുന്നിതൻപൊട്ട്" എന്ന പദത്തിൽ അവിടത്തേയ്ക്കു "ഗാനനടനഭേദംചേർന്നൊരു കളികളൊട്ടു വിനോദം" ഉണ്ടായിരുന്നതായും പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുപോലെ തമ്പി കോയിത്തമ്പുരാനിൽ "ഇതു പോലെ സൗജന്യമില്ലാർക്കും ഭൂതലേ" എന്ന പദത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു "സർവവിദ്യകളറിഞ്ഞെഴുന്നൊരു മഹത്വവും"

> "വാസിഷ്ഠാർത്ഥത്തിൽ
> ദിവാനിശം ബഹുവിചാരവും
> വിവേകിസഭയിൽ നിവാസവും
> വിവാദയുക്തിയിൽ വിനോദവും
> ശിവോഹമെന്നൊരു സുബോധവും"

പരിലസിച്ചിരുന്നതായി സ്തുതിച്ചുകാണുന്നു. വാസിഷ്ഠരാമായണത്തിൽ അവഗാഹം സിദ്ധിച്ച ഒരാൾ വിശിഷ്ടപണ്ഡിതനും അദ്വൈതാധ്വനീനനുമായിരുന്നിരിക്കണമല്ലോ. സ്യാനന്ദൂര പുരവർണ്ണനപ്രബന്ധത്തിന്റെ (സുന്ദരീ)വ്യാഖ്യാനത്തിലും

> കരബദരവദാസ്തേ യദ്ദശോര്യോഗിമുഖ്യൈ–
> രതികരണപദാർത്ഥഃ ശ്രീശുകാദ്യൈശ്ച മൃഗ്യഃ
> സ ഹി ഗുണഗണസിന്ധുർവഞ്ചിഭൂപാലതാതോ
> ജയതി നൃപതിവര്യോ രാജരാജാഭിധാനഃ"

എന്ന് അദ്ദേഹത്തെ പ്രശംസിച്ചിരിക്കുന്നു. തഞ്ചാവൂരിൽനിന്നു ശേഷോപണ്ഡിതർ സുബ്ബരായർ എന്ന പണ്ഡിതൻ 995-ാണ്ടു കുംഭം 15-ാംനു വന്ന് അവിടത്തെ ഇംഗ്ലീഷ് അഭ്യസിപ്പിച്ചു തുടങ്ങി. ആ ഭാഷയിലുള്ള അനന്യസുലഭമായവൈദുഷ്യം നിമിത്തം ഇംഗ്ലീഷ്സുബ്ബരായർ എന്ന പേരിൽ വിദിതനായിത്തീർന്ന അദ്ദേഹം പിൻകാലത്തു മഹാരാജാവിന്റെ ദിവാൻജിയായി. ധർമ്മരാജാവിന് ഇംഗ്ലീഷ് അപരിചിതമല്ലായിരുന്നെങ്കിലും തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജകുടുംബത്തിൽ ആ ഭാഷബാല്യത്തിൽത്തന്നെ അഭ്യസിക്കുവാൻ ആദ്യമായി സൗകര്യം ലഭിച്ചതു നമ്മുടെ കഥാപുരുഷന്നായിരുന്നു. 998-ൽ സംസ്കൃതത്തിൽ ഉപരിപാഠങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കുന്നതിന് അരിപ്പാട്ടുനിന്നു കിഴക്കേവാരിയത്തു കൊച്ചുപിള്ളവാരിയരെ വരുത്തി. കൊച്ചു പിള്ളവാരിയർ അക്കാലത്തെ ഒരു പ്രസിദ്ധ സംസ്കൃതപണ്ഡിതനായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല, 992-ൽ പാർവ്വതീറാണി പ്രവൃത്തിപ്പള്ളിക്കൂടങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചപ്പോൾ അരിപ്പാട്ടു പള്ളിക്കൂടത്തിൽ ഭാഷ പഠിപ്പിക്കുന്നതിനു നിയമിതനായി; തദ്വാരാ അദ്ധ്യാപന വിഷയത്തിൽ വേണ്ട പരിചയവും സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. തെലുങ്കുഭാഷ പഠിപ്പിക്കുവാൻ സുബ്ബരാമഭാഗവതർ എന്നൊരു പണ്ഡിതനെയാണ് നിയമിച്ചതു്. പേർഷ്യനിൽ ഉപരിപാഠത്തിനു കൊട്ടാരം മുൻഷി മദിരാശി സയ്യദ് നിസാംമൊയ്തുവിനു പുറമേ അവിടെനിന്നുതന്നെ മുഹദീൻഷാ എന്നൊരു പണ്ഡിതനേയും വരുത്തി. സുബ്ബരായർ ഇംഗ്ലീഷിനുപുറമെ മഹാരാഷ്ട്ര ഭാഷയും അഭ്യസിപ്പിച്ചു. 998-ൽത്തന്നെ തിരുമനസ്സിലെപ്പറ്റി തിരുച്ചെന്തൂർ നാരായണക്കവിരായർ എന്നൊരു വിദ്വാൻ തമിഴിൽ ഒരു പാട്ടുണ്ടാക്കി സമർപ്പിക്കുകയും അതിന് 700 പണം തൃക്കയ്യിൽനിന്നു സമ്മാനം വാങ്ങുകയും ചെയ്തതായി രേഖയുണ്ട്. ആ കൊല്ലത്തിൽ തിരുനെൽവേലി വെങ്കടാചലമയ്യങ്കാർ പള്ളിവായനയ്ക്കായിട്ടു കഥകൾ എഴുതിക്കൊണ്ടുവരികയും പാരിതോഷികം പറ്റുകയും ചെയ്തു. 1000-മാണ്ട് അവിടത്തെ സന്ദർശിച്ച കർണ്ണൽ വെൽഷ് എന്ന ബ്രിട്ടീഷ്സേനാനി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൈനികസ്മരണകൾ (Military Reminiscences) എന്ന പുസ്തകത്തിൽ അന്നുതന്നെ തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു മലയാളം, സംസ്കൃതം, ഇംഗ്ലീഷ്, പേർഷ്യൻ എന്നീ ഭാഷകളിൽ സിദ്ധിച്ചിരുന്ന അത്ഭുതാവഹമായ ജ്ഞാനത്തെപ്പറ്റി "എല്ലാ ഭാഷകളിലും അവിടുന്ന് ഒന്നുപോലെ നൈപുണ്യം സമ്പാദിച്ചിരുന്നതായി എനിക്കു തോന്നി" എന്നു അഭിപ്രായപ്പെട്ടതിനുമേൽ "എന്നെ അത്യധികം വിസ്മയിപ്പിച്ചതു ജ്യോമെട്രി എന്ന ശബ്ദം സംസ്കൃതത്തിലെ ജ്യാമിതി എന്ന സംസ്കൃതശബ്ദത്തിന്റെ തത്ഭവമാണെന്നും, അതുപോലെ ഹെക്സഗൺ സെപ്റ്റഗൺ ഒക്റ്റഗൺ ഡെക്കഗൺ ഡുവോഡക്കൺ എന്നീ ശബ്ദങ്ങൾ യഥാക്രമം ഷഷ്ഠകോണം, സപ്തകോണം, അഷ്ടകോണം, ദശകോണം, ദ്വാദശകോണം എന്നീ സംസ്കൃതശബ്ദങ്ങളുടെ രൂപഭേദമാണെന്നുമുള്ള പ്രസ്താവനയാകുന്നു" എന്നു രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. മേൽക്കാണിച്ച ഭാഷകൾക്കു പുറമേ തമിഴിലും കർണ്ണാടകത്തിലുംകൂടി അവിടുന്നു പാണ്ഡിത്യം നേടി. താൻ പഠിച്ച ഏതദ്ദേശീയഭാഷകളിലെല്ലാം കവനം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള പാടവവും അതോടുകൂടിത്തന്നെ സ്വായത്തമാക്കി. "അഷ്ടാദശസുഭാഷാസു കവനം ച കരോതി യഃ" എന്നും മറ്റും രാമവർമ്മ വിജയചമ്പുവിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു വസ്തുസ്ഥിതികഥനമാണെന്ന് അനുമാനിക്കുന്നതിൽ അപാകമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ആബാല്യാൽത്തന്നെ സംഗീതത്തിലും ഭരതനാട്യത്തിലും തിരുമേനി ബഹുപ്രകാരത്തിൽ സുശിക്ഷിതനായിത്തീർന്നു.

രാജ്യഭരണം

1004-ാണ്ടു മേടമാസം 10-ാംനു 16 വയസ്സു പൂർത്തിയാകുകയാൽ മഹാരാജാവു കനിഷ്ഠമാതാവിന്റെ പക്കൽനിന്നു രാജ്യഭാരം കയ്യേറ്റു. സകലകലാകുശലനാണെങ്കിലും അവിടുന്നു ധീരലളിതനായി ജീവിക്കുവാൻ ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. വിദഗ്ദ്ധന്മാരായ മന്ത്രിമാർ സേവനസന്നദ്ധന്മാരായി ഉണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും ഓരോ കാര്യവും അവിടുന്നു നേരിട്ടുതന്നെയാണ് അന്വേഷിച്ചു തീരുമാനിച്ചുവന്നതു്. തന്റെ ആജ്ഞാബലത്തിന്റെ അപ്രതിഹതത നിമിത്തം അവിടത്തേയ്ക്കു ശക്തൻ രാജാവ് എന്ന ബിരുദം ഭയഭക്തിപരവശന്മാരായ പ്രജകൾ സമർപ്പണംചെയ്തു. പത്മനാഭന്റെ ചരണാരവിന്ദങ്ങളിൽ അചഞ്ചലമായ ഭക്തിയും പ്രജകളുടെ അഭീഷ്ടദാനത്തിൽ ആത്മാർത്ഥമായ ആസക്തിയും അവിടുത്തെ വിശിഷ്ട ഗുണങ്ങളായിരുന്നു. ധർമ്മഭ്രംശം അവിടുന്ന്, അതിന്റെ ഉൽപത്തിസ്ഥാനം ഏതായിരുന്നാലും, സഹിച്ചിരുന്നില്ല. തന്റെ ഗുരുനാഥൻ സുബ്ബരായർ ദിവാനായിരുന്ന കാലത്ത് ഒരവസരത്തിൽ കോഴ വാങ്ങിയതായി സംശയിച്ച് അവിടുന്ന് അദ്ദേഹത്തെ പണിയിൽനിന്നു പിരിച്ചുവിടുകപോലും ചെയ്തു. വഞ്ചിരാജ്യത്തിലെ ഏതു ഭരണവകുപ്പിന്റെ ചരിത്രം പരിശോധിച്ചാലും അതിന്റെ പ്രതിഷ്ഠാപകനോ പരിഷ്കർത്താവോ ആയി അവിടുന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതാണ്.

തിരുമനസ്സിലെ വിദ്യാവിഷയകമായ പരിഷ്കാരപരമ്പരയെപ്പറ്റി മാത്രമേ ഇവിടെ പ്രസ്താവിയ്ക്കേണ്ടതുള്ളു. 1009-മാണ്ടുവരെ സക്കാരിൽനിന്ന് ഇംഗ്ലീഷുവിദ്യാഭ്യാസത്തിനു നേരിട്ട് ഏർപ്പാടുകൾ ഒന്നും ചെയ്തുവന്നിരുന്നില്ല ആ കൊല്ലം മിഥുനം 1-ാംനു മഹാരാജാവു നാഗരുകോവിലിൽ സ്വന്തമായി ഒരു ഇംഗ്ലീഷുപള്ളിക്കൂടം നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന ജോൺ റോബർട്ട്സ് എന്ന ധുരയെ തിരുവനന്തപുരത്തു വരുത്തി രാജധാനിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്കൂൾ മാറ്റി സ്ഥാപിയ്ക്കുന്നതിന് ഉപദേശിക്കുകയും സക്കാരിൽനിന്നു മാസംതോറും നല്ല ഒരു സംഖ്യ അദ്ദേഹത്തിനു സഹായധനമായി സംഭാവനചെയ്യുകയും ചെയ്തു. റോബർട്ട്സ് ആദ്യകാലങ്ങളിൽ ആലപ്പുഴ സി. എം. എസ്. വക ഒരു സ്കൂളിൽ അധ്യാപകനായിരുന്നു. പിന്നീടാണ് നാഗരുകോവിലിലേയ്ക്കു പോയതു്. 1012-ൽ ആ സ്കൂളിനെ രാജാസ് ഫ്രീ സ്കൂൾ എന്ന പേരിൽ ഗവർമ്മെന്റുസ്കൂളായി സ്വീകരിച്ചു ധുരയെ അതിലെ പ്രധാനാധ്യാപകനാക്കി. അതിനെത്തുടർന്നു കോട്ടാർ, തക്കല, ചിറയിൻകീഴ്, കായംകുളം എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിൽ ഡിസ്ട്രിക്ട് ഇംഗ്ലീഷ് സ്കൂളുകൾ സ്ഥാപിച്ചു. 994-ാണ്ടുവരെ സർക്കാർ ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റുകളിലെ മലയാളം എഴുത്തുകുത്തുകൾപ്രായേണ മലയാളവും തമിഴും അല്ലാത്തതും മലയാംതമിഴ് എന്നു പറഞ്ഞുവന്നിരുന്നതുമായ ഒരുതരം ലിപിയിലാണു നടത്തപ്പെട്ടുവന്നതു്. അതിനു ഗണനീയമായ ഒരു മാറ്റം തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വരുത്തി തദ്വാരാ മലയാളഭാഷയ്ക്കു ഉന്നമനം നല്കി. പാർവ്വതീബായി റീജന്റും ആ വിഷയത്തിൽ ദത്താവധാനയായിരുന്നു. 1012-ാണ്ടു തിരുവനന്തപുരത്തു നക്ഷത്രബങ്ക്ളാവു സ്ഥാപിക്കുകയും സ്വല്പകാലം കഴിഞ്ഞു ജോൺ ആലൻ ബ്രൗൺ എഫ്. ആർ. എസ്. എന്ന സുപ്രസിദ്ധനായ ഗണിതശാസ്ത്രജ്ഞനെ വരുത്തി അതിന്റെ പര്യവേക്ഷകനായി നിയമിയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. തിരുവനന്തപുരത്തു പബ്ലിക്ക് ലൈബ്രറിക്ക് ഉദാരമായ സംഭാവന നല്കി. 1014-ാണ്ടുവരെ സർക്കാരിനു സ്വന്തമായി ഒരു മുദ്രാലയം ഇല്ലായിരുന്നതിനാൽ ആവശ്യമുള്ള അച്ചടിവേലകൾ കോട്ടയത്തെ സി.എം.എസ്. അച്ചുക്കൂടംമുഖേനയാണ് നിർവ്വഹിച്ചുവന്നതു്. ആ കൊല്ലത്തിൽ മഹാരാജാവു സർക്കാർവകയായി ഒരു അച്ചുക്കൂടം തിരുവനന്തപുരത്തു സ്ഥാപിക്കുകയും 1015-ലെ സർക്കാർപഞ്ചാങ്ഗം ആ അച്ചുക്കൂടത്തിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. ശില്പശാസ്ത്രത്തിലും അവിടത്തേയ്ക്കു അഭിനിവേശം ഉണ്ടായിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തു നക്ഷത്രബങ്ക്ളാവ്, രങ്ഗവിലാസം കൊട്ടാരം, പുത്തൻമാളിക, പത്മനാഭപുരത്തു ഡർബാർഹാൾ മുതലായ സൗധങ്ങൾ അവിടത്തെ മേൽനോട്ടത്തിൽ പണിയിച്ചവയാണ്. പൂജപ്പുര എഴുന്നള്ളത്തിനും മറ്റുമായി 1016-ൽ ഒരു രമണീയമായ രഥവും അവിടുന്നു തീർപ്പിച്ചു. 1017 ചിങ്ങം 20-ാംനു-യായിരുന്നു ആ വാഹനത്തിൽ ആദ്യമായി പട്ടണപ്രവേശം നടത്തിയതു്.

വിദ്വൽപ്രോത്സാഹനം—സങ്ഗീതം

സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ കൃതികളെപ്പറ്റി വിവരിക്കുന്നതിനു മുമ്പായി അവിടുത്തെ വിശ്വവിശ്രുതമായ വിദ്വൽ പ്രോത്സാഹനത്തെപ്പറ്റി സ്വല്പം പ്രസ്താവിക്കാം. ധർമ്മരാജാവിന്റെ കാലത്തെ സ്യാനന്ദൂരനഗരം അവിടുന്നു ഭാവനാചക്ഷുസ്സുകൊണ്ടുകണ്ടു; ആ നിലയിൽ അതിനെ വീണ്ടും ഉദ്ധരിക്കണമെന്നുള്ള ആശ അവിടത്തേയ്ക്കു സ്വാഭാവികമായിത്തന്നെ അങ്കുരിക്കുകയും അതു പ്രതീക്ഷയിലധികം ഫലിക്കുകയും ചെയ്തു. സുപ്രസിദ്ധനായ ശരഭോജിമഹാരാജാവു ക്രി. പി. 1798 മുതൽ 1832 വരെ തഞ്ചാവൂർരാജ്യം ഭരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിനു സകല ലളിതകലകളിലും പ്രത്യേകിച്ചു സങ്ഗീതസാഹിത്യങ്ങളിലും അസാധാരണമായ അവഗാഹമുണ്ടായിരുന്നു. ആ സമുദ്രങ്ങളിൽ അനുദിനം അവ്യാഹതമായി വിഹരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹം രാജ്യഭാരംപോലും ബ്രിട്ടീഷുകാരെ ഏല്പിച്ചു. രാഘവചരിതം കാവ്യം, കുമാരസംഭവം ചമ്പു, മുദ്രാരാക്ഷസച്ഛായ മുതലായ സംസ്കൃതകൃതികൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാങ്മയങ്ങളാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തു തഞ്ചാവൂർ, വിക്രമാദിത്യന്റെ കാലത്തെ ഉജ്ജയിനിയായിരുന്നു. 1007-ൽ അദ്ദേഹം മരിച്ചപ്പോൾ പണ്ഡിതലോകം അനാഥമായി. അവിടെനിന്ന് അനവധി കലോപജീവികൾ സ്വാതിതിരുനാൾമഹാരാജാവിനെ അഭയം പ്രാപിച്ചു. അതിനുമുൻപുതന്നെ ഒരു ഗായകനെന്നും സംഗീതകാരനെന്നുമുള്ള കീർത്തി അവിടുന്നു ദക്ഷിണഭാരതം മുഴുവൻ പ്രചരിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. അതു കർണ്ണാടകസംഗീതലോകത്തിലെ ത്രിമൂർത്തികളുടെ—അതായതു ത്യാഗരാജൻ, മുത്തുസ്വാമിദീക്ഷിതർ, ശ്യാമാശാസ്ത്രി എന്നീ അനുഗൃഹീതപുരുഷന്മാരുടെ—കാലമായിരുന്നു. അവരിൽ പ്രഥമഗണനീയനായ ത്യാഗരാജൻ (ത്യാഗബ്രഹ്മം, ത്യാഗയ്യാ) 935 മുതൽ 1023 വരെ ആ സാമ്രാജ്യസിംഹാസനം അലങ്കരിച്ചിരുന്ന് 88-ാമത്തെ വയസ്സിൽ യശശ്ശരീരനായി. മുത്തുസ്വാമിദീക്ഷിതർ 60 വയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്ന് 1010-ൽ മരിച്ചു. ശ്യാമാശാസ്ത്രി 64-ാമത്തെ വയസ്സിൽ 1002-ൽ ദേഹവിയോഗംചെയ്തു. അവർ മൂന്നുപേരും തഞ്ചാവൂരിന്റെ ഒരു പരിസരപ്രദേശമായ തിരുവാരൂരിലാണ് ജനിച്ചതു്. ത്യാഗരാജനു ശ്രീരാമചന്ദ്രനും, മുത്തു സ്വാമിദീക്ഷിതർക്കു സുബ്രഹ്മണ്യനും, ശ്യാമാശാസ്ത്രിക്കു കാമാക്ഷീദേവിയുമായിരുന്നു ഇഷ്ടദേവതകൾ. വടിവേലു, ചിന്നയ്യാ, പൊന്നയ്യാ എന്നീ സഹോദരന്മാർ ദീക്ഷിതരുടെ ശിഷ്യന്മാരായിരുന്നു എന്നു പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു. 1010-ൽ അവർ തങ്ങളുടെ മറ്റൊരു സഹോദരനായ ശിവാനന്ദത്തോടുകൂടി തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു പോന്നു, മഹാരാജാവിന്റെ ഗായകഗോഷ്ഠിയിൽ പ്രമാണികളായിത്തീർന്നു. അവരെക്കൂടാതെ ഹിന്ദുസ്ഥാനിപ്പാട്ടിലും വീണാവാദനത്തിലും പ്രവീണനായിരുന്ന തഞ്ചാവൂർ രങ്കയ്യങ്കാർ ഭാഗവതരും, സാരങ്ഗി എന്ന വാദ്യത്തിൽ വിദഗ്ദ്ധനായിരുന്ന തഞ്ചാവൂർ ചിന്താമണിഭാഗവതരും, വീണവായനയിൽ വിഖ്യാതനായിരുന്ന ചേലാപുരം രഘുനാഥരായരും, ത്യാഗരാജന്റെ ശിഷ്യനായ കന്നയ്യാഭാഗവതരും മഹാരാജാവിനെ ആശ്രയിച്ചു താമസിച്ചു. പാലക്കാട്ടു പരമേശ്വരഭാഗവതരുടെ നാമധേയവും പ്രകൃതത്തിൽ സ്മരണീയമാണ്. അദ്ദേഹം 1008-ാണ്ടു 18-ാമത്തെ വയസ്സിൽ തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നു മഹാരാജാവിന്റെ സദസ്യനായി. 77 വയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നു. വടിവേലുവും പൊന്നയ്യായും പരമേശ്വരഭാഗവതരും ഗാനങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. വടിവേലുവിനെ വരുത്തിയതു പ്രധാനമായി ഭരതനാട്യത്തിന്റെ പരിഷ്കരണത്തിനും പ്രചാരണത്തിനുമാണ്. അതുകൊണ്ടു വടിവേലുനട്ടുവൻ എന്ന പേരിലാണ് അദ്ദേഹം സാധാരണമായി അറിയപ്പെടുന്നതു്. ആ കലാരാധകനു ഫിഡിൽവായനയിലും അത്യന്തം പ്രാവീണ്യമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ മഹാരാജാവ് ഒരു വിലപിടിച്ച ദന്തഫിഡിൽ അദ്ദേഹത്തിനു സമ്മാനിക്കുകയുണ്ടായി. സ്വല്പകാലം തിരുവുള്ളക്കേടിന്റെ ഫലം അദ്ദേഹവും അനുഭവിച്ചു ഹരിപ്പാട്ടു താമസിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. വടിവേലു മരിച്ചതു് 1020-ലാണ്. തഞ്ചാവൂർ സുലൈമാൻസേട്ടു് എന്ന സ്വരജിത്തു വായനക്കാരനും മഹാരാജാവിന്റെ സഭാസ്താരന്മാരിൽ അന്യതമനായിരുന്നു. അലാവുദീൻ എന്ന മറ്റൊരു മുസ്ലീംഭാഗവതർക്കും കൊട്ടാരത്തിൽ അടുത്തൂൺ പതിച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു.

2 മേരുസ്വാമികൾ

‘ഹരികഥാകാലക്ഷേപം’ എന്ന ഗാനസാഹിത്യപ്രസ്ഥാനം കേരളത്തിലേയ്ക്ക ആദ്യമായി ആനയിച്ചതും മഹാരാജാവുതന്നെയായിരുന്നു. മഹാരാഷ്ട്രദേശമാണ് അതിന്റെ ജന്മഭൂമി. അവിടെനിന്ന് അതു ശരഭോജി തഞ്ചാവൂരിലേയ്ക്ക കൊണ്ടുവന്നു. ശരഭോജിയുടെ ആസ്ഥാന വിദ്വാനായിരുന്ന മേരുസ്വാമിഭാഗവതർ എന്ന മഹാരാഷ്ട്രബ്രാഹ്മണനെ 1008-ൽ സ്വാതിതിരുനാൾ വരുത്തി, 1011 കുംഭം 1-ാംനു കൊട്ടാരം ഭാഗവതരായി അവരോധിച്ചു; 110 രൂപ മാസികവേതനവും നല്കി. അനന്തപത്മനാഭഗോസ്വാമി എന്ന പേർ ആ ഭാഗവതർ തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നതിനുമേൽ സ്വീകരിച്ചതാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഭാഗവതരുടെ സ്വരമാധുര്യത്താൽ അപഹൃതചിത്തനായ മഹാരാജാവു് അദ്ദേഹത്തിനു കോകിലകണ്ഠൻ എന്ന ബിരുദനാമം സംഭാവനചെയ്തു. 1045 വരെ അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നു. ഹരിരായരായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൃദങ്ഗവാദകൻ. നാദബ്രഹ്മമൂർത്തിയായ ത്യാഗരാജനോട്ട് അവിടുന്നു തിരുവനന്തപുരത്തു തന്റെ അതിഥിയായി ഒരവസരത്തിലെങ്കിലും വന്നുപോകണമെന്നു പലതവണ അഭ്യർത്ഥിച്ചു; എങ്കിലും വയോവൃദ്ധനായ അദ്ദേഹത്തിന് ആ അഭ്യർത്ഥന വളരെ വൈമനസ്യത്തോടുകൂടി നിരസിക്കേണ്ടിവന്നുപോയി. തിരുമനസ്സിലെ സംഗീതകൃതികളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനു വളരെ ബഹുമാനമുണ്ടായിരുന്നു. വടിവേലു കുറേക്കാലം ത്യാഗരാജന്റെ ശിഷ്യനായി അദ്ദേഹത്തിനു മൃദങ്ഗവാദനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു എന്നു പഴമക്കാർ പറയുന്നു. ഏതായാലും കന്നയ്യാഭാഗവതരോടു ത്യാഗയ്യായുടെ ഗാനങ്ങൾ അദ്ദേഹം പഠിച്ചു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ദിവാൻ സുബ്ബരായരും നല്ല സംഗീതജ്ഞനായിരുന്നു. സ്വരജിത്തുവായനയിൽ വിശേഷമായി പാണ്ഡിത്യം നേടിയിരുന്ന അദ്ദേഹം ആ വാദ്യവാദനം മഹാരാജാവിനെ പഠിപ്പിച്ചു. ഇനിയും (1) കൽക്കുളം ഭാസ്കരഭാഗവതർ, (2) ഭൂതപ്പാണ്ടി സുബ്ബുഭാഗവതർ, (3) കുനിയൂർ ശേഷഭാഗവതർ, (4) പാലക്കാട്ടു ശേഷഭാഗവതർ, (5) പാളയംകോട്ട അണ്ണാസ്വാമിഭാഗവതർ, (6) കരമന അണ്ണാസ്വാമിഭാഗവതർ, (7) തഞ്ചാവൂർ വെങ്കടരാമഭാഗവതർ എന്നിങ്ങനെ പലവിദ്വാന്മാരും തിരുമനസ്സിലെ ഗായകസദസ്സിനെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നു.

3 ഗോവിന്ദമാരാർ

തിരുമനസ്സിലെ ആശ്രിതന്മാരായ സ്വദേശികളിൽ അഗ്രഗണ്യനായ ഗായകൻ ഗോവിന്ദമാരാരായിരുന്നു. മാരാർ മുവാറ്റുപുഴ രാമമങ്ങലം ദേശത്തുള്ള മാരാത്ത് എന്ന ഭവനത്തിൽ 970-ാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു. എട്ടാമത്തെ വയസ്സിൽ വംശപാരമ്പര്യമനുസരിച്ചു ചെണ്ട, തിമില, ഇടയ്ക്ക എന്നീ വാദ്യങ്ങളുടെ പ്രയോഗത്തിൽ വിദഗ്ദ്ധനായി. 18-ാമത്തെ വയസ്സിൽ വാതോപദ്രവംമൂലം കുലവൃത്തി തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ വരികയാൽ തനിക്കു ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ അത്യന്തം പ്രിയമായി തോന്നിയ സംഗീതം ഗുരുമുഖമായി അഭ്യസിക്കണമെന്നുറച്ചു തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കുപോന്ന് ഹരിപ്പാട്ടു രാമസ്വാമിഭാഗവതരുടെ കീഴിൽ ആറു കൊല്ലം സംഗീതം അഭ്യസിച്ച് അതിൽ പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിച്ചു. കാലക്രമേണ തിരുവിതാംകൂറിൽ ധാരാളമായി പ്രചരിച്ചുതുടങ്ങിയിരുന്ന ത്യാഗരാജകീർത്തനങ്ങളിലാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സു സർവ്വോപരി ലയിച്ചതു്. തന്നിമിത്തം അദ്ദേഹത്തെ സന്ദർശിച്ച് അനുഗ്രഹം വാങ്ങിക്കണമെന്നു മാരാർ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. 1006-ൽ അദ്ദേഹം തിരുവനന്തപുരത്തുണ്ടായിരുന്നതായി വൃദ്ധന്മാരുടെ മുഖത്തുനിന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. മാരാർഅന്നു ലായം കാര്യക്കാരായിരുന്ന നല്ലതമ്പിമുതലിയാരുടെ സാഹചര്യംവഴിക്കു തിരുമനസ്സിലെ മുഖം കാണിച്ചു തന്റെ കലാപാടവം പ്രകടിപ്പിച്ച് അവിടത്തെ പ്രത്യേകമായ തിരുവുള്ളത്തിനു പാത്രീഭവിച്ചു. മാരാർ ഏഴു തന്തികളുള്ള ഒരു തമ്പുരാണ് സങ്ഗീതോപകരണമായി ഉപയോഗിച്ചു വന്നതു്. അതിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി ആറു കാലങ്ങളിൽ പല്ലവി പാടുന്നതിനുള്ള അദൃഷ്ടപൂർവമായ വൈദഗ്ദ്ധ്യം സിദ്ധിച്ചിരുന്നതിനാൽ അദ്ദേഹത്തെ ഷട്കാലഗോവിന്ദമാരാർ എന്ന് അന്നത്തെ ഗായകന്മാർ പ്രശംസിച്ചുവന്നു. ഗഞ്ചിറാ വായിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹം സമർത്ഥനായിരുന്നു. മഹാരാജാവു് അദ്ദേഹത്തിനു തമ്പുരിൽ അലങ്കരിക്കുന്നതിനായി ഒരു വൈജയന്തി (കൊടി) സമ്മാനിച്ചു. നല്ലതമ്പിമുതലിയാരോടും വടിവേലുവിനോടുംകൂടി കൊടി കുത്തിയ തന്റെ തമ്പുരുമായി 1012-ൽ മാരാർ തിരുവാരൂരിൽ ചെന്ന് അന്നു സ്ഥവിരനായിരുന്ന ത്യാഗരാജസ്വാമികളെ കണ്ടു. തന്റെ സംഗീതം സ്വല്പം കേൾക്കണമെന്നുള്ള മാരാരുടെ അഭ്യർത്ഥന സ്വാമികൾക്കു മന്ദഹാസത്തെയാണ് ഉളവാക്കിയതു്. എങ്കിലും അദ്ദേഹം പാടിത്തുടങ്ങിയപ്പോൾ മട്ടെല്ലാം മാറി; ആ മഹാത്മാവു പുളകിതഗാത്രനായി ആനന്ദബാഷ്പം വാർത്തുകൊണ്ടു ഗോവിന്ദസ്വാമികൾ എന്ന ബിരുദം അദ്ദേഹത്തിനു നല്കുകയും “എന്തരോ മഹാനുഭാവ” എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഗാനം ആ സമ്മേളനത്തിന്റെ സ്മാരകമായി രചിച്ചു സ്വയം ഗാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. ഈ ലോകത്തിൽ മഹാനുഭാവന്മാർ പലരുമുണ്ടെന്നും അവരെയെല്ലാം താൻ ബഹുമാനിക്കുന്നുവെന്നുമാണ് ആ പാട്ടിലെ ആശയം. തഞ്ചാവൂരിലേയ്ക്കു പോയ മാരാർ തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു തിരിയെ വന്നില്ല. ത്യാഗരാജന്റെ മരണാനന്തരം അവിടെനിന്നു ബോംബേപ്രവിശ്യയിലെ സുപ്രസിദ്ധമായ പാണ്ഡരപുരിയിലെ പണ്ഡരപുരക്ഷേത്രത്തിൽ ഈശ്വരഭജനംചെയ്തു് അവിടെവെച്ചു പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. അദ്ദേഹം ഒരു രാഗമാലയും മറ്റു ചില വർണ്ണങ്ങളും നിർമ്മിച്ചതായി കേട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവയൊന്നും കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. ഗോവിന്ദസ്വാമിവർണ്ണങ്ങൾ എന്ന പേരിൽ അവ തമിഴ് നാട്ടിൽ പ്രചരിച്ചിരുന്നുവത്രെ.

4 മാളിയക്കൽ കൃഷ്ണമാരാർ

അക്കാലത്തു മാളിയക്കൽ കൃഷ്ണമാരാർ എന്നൊരു ഗായകനും തിരുമേനിയെ സേവിച്ച തിരുവനന്തപുരത്തു പാർത്തിരുന്നു. മാളിയക്കൽ കർത്താവിന്റെ ഭവനത്തിൽ സങ്ഗീതാധ്യാപകനായിരുന്നതിനാലാണ് അദ്ദേഹത്തെ മാളിയക്കൽ കൃഷ്ണമാരാർ എന്നു പറയുന്നത്. സ്വദേശം മലബാറിൽ വള്ളുവനാട്ടുതാലൂക്കായിരുന്നു. ത്യാഗരാജന്റെ ചില ശിഷ്യന്മാരോടാണ് അദ്ദേഹം സങ്ഗീതം അഭ്യസിച്ചത്. തെലുങ്കിലും തമിഴിലും മാരാർ പാട്ടുകൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു പഴമക്കാർ പറയുന്നു. ഇടയ്ക്കവായനയ്ക്കാണ് അദ്ദേഹം തൃക്കയ്യിൽനിന്നു സമ്മാനം വാങ്ങിയത്. അന്ന് ആ ഗായകൻ ഒരു യുവാവായിരുന്നു. സുമാർ 1060-ാണ്ടുവരെ ആ ഗായകൻ ജീവിച്ചിരുന്നതായി അറിയാം.

5 ക്ഷീരാബ്ധിശാസ്ത്രി

ചോളദേശം ശിവരാമഗുരു എന്നൊരു സിദ്ധനും അക്കാലത്തു തിരുവനന്തപുരത്തു തിരുമനസ്സിലെ അദ്വൈതഗുരുവായി താമസിച്ചിരുന്നു. ക്ഷീരാബ്ധി ശാസ്ത്രി എന്ന നാമാന്തരത്താൽ സുവിദിതനായ അദ്ദേഹം "ബ്രഹ്മൈവ സത്യം" "നിത്യാനന്ദ വെള്ളം" "രാമനില്ലാതിടമില്ലെ" "എല്ലാം ബ്രഹ്മമയം" എന്നിങ്ങനെ പലഗാനങ്ങൾ തമിഴിലും സംസ്കൃതത്തിലും നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. 1012-ൽ ഷഷ്ഠിപൂർത്തി കഴിഞ്ഞ അദ്ദേഹം 1031 വരെ തിരുവനന്തപുരത്തുണ്ടായിരുന്നു.

വിദ്വൽപ്രോത്സാഹനം—സാഹിത്യം

സാഹിത്യത്തിൽ തിരുമനസ്സിലെ നിത്യസഹചാരികൾ (1) കിഴക്കേമഠത്തിൽ രവിവർമ്മൻതമ്പിയും, (2) കിളിമാനൂർ വിദ്വാൻ രാജരാജവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാനുമായിരുന്നു. തമ്പി സങ്ഗീതത്തിലും അവിടുന്നുമായി സഹകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവരെ കൂടാതെ (3) അരിപ്പാട്ടു കൊച്ചുപിള്ളവാരിയർ, (4) അരിപ്പാട്ടു രാമവാരിയർ, (5) അരിപ്പാട്ടു കൊച്ചുഗോവിന്ദവാരിയർ, (6) വെങ്ങോട്ടു ശങ്കരനാഥൻ പണ്ടാല, (7) അമ്പാടി കുഞ്ഞുകൃഷ്ണപ്പൊതുവാൾ, (8) ഇരിങ്ങാലക്കുട പട്ടത്തു കുഞ്ഞുണ്ണിനമ്പിയാർ എന്നീ കവികളും (9) രാമവർമ്മവിജയചമ്പൂകാരനായ അഗസ്തീശ്വരത്തു മഹാദാനപുരം ഗ്രാമത്തിലെ ഒരു ബ്രാഹ്മണനും അവിടത്തെ ആശ്രിത കോടിയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. ഇവരിൽ ഓരോരുത്തരേയും പറ്റി മേൽ പ്രസ്താവിക്കും.

പിന്നെയും (1) കളത്തോടി (കഴക്കൂത്ത്) അനന്തലക്ഷ്മി ആകാശമാണിക്യം, (2) മോടിവിദ്യ ഹൈദരാബാദ് ഖാൻസാ, (3) വീണവായന മധ്യാർജ്ജുനം ഗോവിന്ദദീക്ഷിതർ, (4) കൃഷ്ണ നാടകം മധ്യാർജ്ജുനം ഗോപാലരായർ, (5) ഹിന്ദുസ്ഥാനിനാട്യം അയോധ്യാ സുകദേവൻ, (6) ഹിന്ദുസ്ഥാനിപ്പാട്ട് പഞ്ചാബ് രാമാർജ്ജുനൻ, (7) മേല്പടി ബങ്ഗാളം ഹരിദാസ്, (8) കമ്പുകൊട്ടിപ്പാട്ടു കാശി ഗോവിന്ദദാസ്, (9) വീണവായന മൈസൂർ നന്ദറാം, (10) മേല്പടി മൈസൂർ മുകുന്ദറാം, (11) ഭരതനാട്യം തഞ്ചാവൂർ നീരജാക്ഷി, (12) മേല്പടി സത്യഭാമ, (13) വീണവായന കൊച്ചി കുഞ്ചുനമ്പൂരി, (14) പൂനാ സച്ചിദാനന്ദഭാഗവതർ, (15) തൃശ്ശിനാപ്പള്ളി മാതൃഭൂതഭാഗവതർ, (16) തഞ്ചാവൂർ നരസുഭാഗവതർ, (17) ഹിന്ദുസ്ഥാനിപ്പാട്ടു ഹൈദരാബാദ് കാശിഗങ്ഗ, (18) മേല്പടി കാശി ഗൗഡവാസുദേവശാസ്ത്രി,(19) തർക്കംതിരുവട്ടാറ്റു രാമസുബ്ബാശാസ്ത്രി, (20) തർക്കവും വ്യാകരണവും മേൽനത്തം നാരായണവിദ്യാർത്ഥി, (21) വ്യാകരണം ചോളദേശം ഈശ്വരശാസ്ത്രി, (22) ചോളദേശം ഭട്ടാചാര്യർ എന്നിങ്ങനെ തൃക്കയ്യിൽനിന്നു വിവിധവിദ്യാകലാപാടവത്തിനു സമ്മാനം വാങ്ങിയ സ്ത്രീകളുടെയും പുരുഷന്മാരുടെയും പേരുകൾ കുറിച്ചാൽ അറ്റമെത്തുകയില്ല. അനന്തരാമശാസ്ത്രി, ദത്താരാമശാസ്ത്രി മുതലായി അവരിൽ ചിലർ ചതുശ്ശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാരായിരുന്നു. തിരുമനസ്സിലെ പടമെഴുതിയ ഷീഫ്റ്റ് എന്ന ഒരു സായിപ്പിനു ലഭിച്ച പാരിതോഷികം 12000 ഉറുപ്പികയായിരുന്നു. മാവേലിക്കര റെവറണ്ടു പീറ്റ സായിപ്പിനു മലയാളവ്യാകരണമെഴുതിയതിന് ആയിരം രൂപ സമ്മാനം കൊടുത്തു. കോട്ടയത്തെ റവറണ്ടു ബെയ്‌ലി സായിപ്പിനു മലയാളം-ഇംഗ്ലീഷ് നിഘണ്ടു മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിക്കുന്നതിനു സകലവിധത്തിലുമുള്ള പ്രോത്സാഹനം നല്കി; ആ വസ്തുത അദ്ദേഹംതന്നെ കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. പെൺകൊടയ്ക്കു ധനം യാചിക്കുവാനായി തിരുമനസ്സി മുഖം കാണിക്കണമെന്ന് ആശിച്ച മലബാർകാരനായ ഒരു നമ്പൂരി രിക്തഹസ്തനായി രാജസന്നിധിയിൽ പ്രവേശിക്കരുതല്ലോ എന്നു കരുതി അക്കാലത്തെ മഹാകവികളിൽ അഗ്രഗണ്യനായിരുന്ന കൊടുങ്ങല്ലൂർ വിദ്വാൻ ഇളയതമ്പുരാനെ മാർഗ്ഗമധ്യേ കണ്ടു വിവരം അറിയിച്ചു. ഇളയതമ്പുരാൻ വിദ്യാധരന്റെ ഏകാവലിയിൽ നിന്ന്

> "ദാരിദ്ര്യസ്യ ദയാലുത്വം കിം ബ്രവീമി നരാധിപ
> ആത്മനാശമനാദൃത്യ ഭവന്തം മാമദർശയൽ"

എന്ന പ്രകൃതോപയോഗിയായ ശ്ലോകം കുറിച്ചു കൊടുത്തയച്ചു. അതു വായിച്ചുനോക്കിയ മഹാരാജാവ് "നമ്പൂരി വരുന്നവഴിക്കു കൊടുങ്ങല്ലൂർ കേറി ഇല്ലേ?" എന്നു മന്ദസ്മിതത്തോടുകൂടി ചോദിക്കുകയും, "അതേ" എന്നു നമ്പൂരി മറുപടി പറഞ്ഞപ്പോൾ "എന്നാൽ ഈ ശ്ലോകത്തിന്റെ ചുമട്ടുകൂലിയായി ഇതിരിക്കട്ടെ" എന്നു കല്പിച്ചു 4000 പണം അദ്ദേഹത്തിനു സമ്മാനിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇതരകലകളും മറ്റും

സംഗീതവും സാഹിത്യവും ഭരത നാട്യവും മാത്രമല്ല തിരുമനസ്സിലെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിച്ചത്. ചിത്രമെഴുത്തു തിരുവിതാംകൂറിൽ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുന്നതിനായി മധുരയിൽനിന്നു അക്കാലത്തെ ആലേഖ്യകാരന്മാരിൽ അപശ്ചിമനായിരുന്ന അളഗിരിനായിഡു എന്നൊരു കലാകുശലനെ തിരുവനന്തപുരത്തു വരുത്തി താമസിപ്പിച്ചു. ദന്തത്തിൽ കൊത്തുപണി പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിനും അവിടുന്നു കാര്യക്ഷമമായി ഉത്സാഹിച്ചു. ജാലവിദ്യക്കാർ, മന്ത്രവാദികൾ തുടങ്ങി ഏതു വിദ്യ സ്വാധീനമായവർക്കും മഹാരാജാവിന്റെ ഉദാരമായ ആനുകൂല്യം സിദ്ധിച്ചു. അറേബിയ, ജപ്പാൻ, നേപാളം, തുർക്കി, മലയാ മുതലായ ദൂരദേശങ്ങളിൽനിന്നുപോലും കലാകോവിദന്മാർ വന്ന് അവിടത്തെ മുക്തഹസ്തമായ പാരിതോഷികം സ്വീകരിച്ചു. അതിഭോജരാജനായ ആ മഹാത്മാവിന്റെ വാഴ്ചക്കാലം സകല കലകളുടേയും സുവർണ്ണയുഗം (Augustan age) ആയിരുന്നുവെന്നു വിശാഖംതിരുനാൾ മഹാരാജാവ് ഒരവസരത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു പരമാർത്ഥമാകുന്നു.

ചരമം

തിരുമനസ്സിലെ ജീവിതം ഭാഗ്യപൂർണ്ണമായിരുന്നില്ല. 1012-ആണ്ടു കർക്കടകം 3-ാംനു അവിടത്തെ ജ്യേഷ്ഠസഹോദരി രുക്മിണീബായി 29-ാമത്തെ വയസ്സിൽ നിര്യാതയായി. 1020-ൽ താൻ സഹോദരനിർവ്വിശേഷമായി സ്നേഹിച്ചിരുന്ന വടിവേലുനട്ടുവൻ മരിച്ചു. 1021-ൽ അവിടത്തെ ബഹിശ്ചരപ്രാണനായിരുന്ന വിദ്വാൻ കോയിത്തമ്പുരാനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ 34-ാമത്തെ വയസ്സിൽ പരേതനായി. അച്ഛൻ രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാന്റെ മരണവും ആ കൊല്ലത്തിൽത്തന്നെയാണ് സംഭവിച്ചത്. അദ്ദേഹം 77 വയസ്സോളം ജീവിച്ചിരുന്നു. 1016-ാണ്ടു മേജർ ജനറൽ കല്ലൻസായിപ്പ് റസിഡണ്ടായി. അധികാരപ്രമത്തനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വരുതി കേട്ടുനടക്കുന്നതിനു സന്നദ്ധനായ ഒരു നാടുവാഴിയല്ലായിരുന്നു ധീരോദാത്തനായ മഹാരാജാവ്. തന്നിമിത്തം അവർക്കു തമ്മിൽ നേരിട്ട രസക്ഷയം കാലാന്തരത്തിൽ ശത്രുതയായി വളന്നു. റസിഡണ്ടു മദിരാശി ഗവർമ്മേന്റിലേയ്ക്കു പല റിപ്പോർട്ടുകളും അവിടത്തേയ്ക്കു വിരോധമായി എഴുതിയയയ്ക്കുകയും അതിനെല്ലാം അവിടുന്നു സമാധാനം പറയണമെന്നുള്ള ദുരവസ്ഥ വരികയും ചെയ്തു. ആ ഘട്ടങ്ങളിലെല്ലാം മഹാരാജാവു തന്നെയാണ് ജയിച്ചതെങ്കിലും അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു അധീശപ്രതിനിധിയുടെ പ്രതികൂലവിക്രിയ അവിടത്തേയ്ക്ക് ഒരു നിത്യശല്യമായിത്തോന്നി. ഐഹികങ്ങളായ വിഷയങ്ങളിൽ അവിടുന്നു ഉത്തരോത്തരം വിരക്തനായി. അവിശിഷ്ടങ്ങളായ ദിവസങ്ങൾ—അവ അത്യന്തം പരിമിതങ്ങളാണെന്ന് അവിടത്തേയ്ക്കു മുൻകൂട്ടി അറിയാമായിരുന്നു—ശ്രീപത്മനാഭനെ ഭജിക്കുന്നതിനായി ആ ആവൃത്തചക്ഷുസ്സ് വിനിയോഗിച്ചു. ഒടുവിലത്തെ രണ്ടു കൊല്ലം അവിടുന്നു രോഗഗ്രസ്തനായിരുന്നു. എങ്കിലും ദേവാരാധന തുടങ്ങിയ നിത്യകർമ്മങ്ങൾക്കു യാതൊരു നേരനീക്കവും വരുത്തിയില്ല. 1022-ാണ്ടു ധനുമാസം 13-ാംനു 34-ാമത്തെ വയസ്സിൽ ആ പുണ്യശ്ലോകൻ പ്രപഞ്ചയവനികയ്ക്കുള്ളിൽ തിരോധാനംചെയ്തു. എത്ര ഹ്രസ്വമായ ജീവിതകാലം; എത്ര ദീർഘമായ കലാകൈങ്കര്യം!

കൃതികൾ

സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവു സംസ്കൃതത്തിൽ, (1) ഭക്തിമഞ്ജരി, (2) സ്യാനന്ദൂരപുരവർണ്ണനപ്രബന്ധം (പത്മനാഭപ്രബന്ധം), (3) ശ്രീപത്മനാഭശതകം, (4) അജാമിളോപാഖ്യാനം, (5) കുചേലോപാഖ്യാനം എന്നീ അഞ്ചു കൃതികൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയ്ക്കുപുറമേ, (6) നീലകണ്ഠദീക്ഷിതരുടെ അന്യാപദേശശതകത്തിന് പ്രതിപദ്യം അവതാരികയും എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. ഭാഷയിൽ (7) ഉത്സവവർണ്ണന പ്രബന്ധം എന്ന പദ്യകൃതിയും, (8) മുഹനയുടെയും പ്രാസത്തിന്റെയും അന്ത്യപ്രാസത്തിന്റെയും വ്യവസ്ഥ എന്ന ഗദ്യോപന്യാസവും അവിടത്തെ വാങ്മയങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. അഷ്ടപദിയെ അനുകരിച്ചു നിർമ്മിതമായ യയാതിചരിതം നാടകം തിരുമനസ്സിലെ കൃതിയല്ല. ഇവ കൂടാതെ നിരവധി സംഗീതകൃതികളും അവിടുന്നു നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആദ്യമായി സാഹിത്യകൃതികളെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കാം.

6 ഭക്തിമഞ്ജരി

ഭക്തിമഞ്ജരിയാണ് തിരുമനസ്സിലെ കൃതികളിൽ പല തുകൊണ്ടും പ്രധാനമെന്ന പറയേണ്ടതു്. മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ പേരിലുള്ള ഭക്തിയാണ് അതിലെ പ്രതിപാദ്യവിഷയം. അതിന്റെ പാരമ്യത്തെ കവി നൂറ്റവീതം ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങിയ പത്തു ശതകങ്ങളിലായി ഉപപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. പത്താമത്തെ ശതകത്തിൽ 101 ശ്ലോകങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഓരോ ശതകവും വിഭിന്നവൃത്തങ്ങളിലാണ രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഒടുവിൽ ശ്രീപത്മനാഭന്റെ പ്രസാദത്തെ അഭ്യർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി രചിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്.

> "ഇത്ഥമച്യുത ഭവൽകൃപാബലാൽ
> പൂർത്തിമദ്യ ഗമിതാ കഥഞ്ചന
> പ്രീതിമാവഹതു പദ്നാഭ തേ
> ത്വൽപദാംബുരുഹഭക്തിമഞ്ജരീ.
> ഷഷ്ടസംഗമവശാദ്ധി സൂത്രമ–
> പ്യുഹ്യതേ ശിരസി മാനവൈര്യഥാ
> വർണ്ണ്യവൈഭവവശാൽ സതാം മുദേ
> സ്യാൽ തഥേയമപി ഭക്തിമഞ്ജരീ"

എന്നിവയാണ് ആ ശ്ലോകങ്ങൾ. ആദ്യത്തിലും അവസാനത്തിലും അവിടുന്ന തനിക്കു് അചഞ്ചലമായ വിഷ്ണഭക്തി സിദ്ധിക്കണമെന്ന തരളഹൃദയനായി പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. ഭട്ടതിരിയുടെ നാരായണീയം കവിക്കു പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ നിർമ്മാണ വിഷയത്തിൽ പ്രേരകമായിരുന്നവെങ്കിലും, രണ്ടു കാവ്യങ്ങളിലെയും വിഷയങ്ങൾ വിഭിന്നങ്ങളാണ്. ആദ്യത്തെ നാലുശതകങ്ങളിൽ പുരുഷാർത്ഥസാധനത്തിനു് ഉത്തമോപായം ഭക്തിയാണെന്ന മഹാരാജാവു പല പ്രമാണങ്ങൾകൊണ്ടും ഉപാഖ്യാനങ്ങൾകൊണ്ടും യുക്തികൊണ്ടും സ്ഥാപിക്കുന്നു. ഭക്തിയുടെ സാമാന്യസ്വരൂപവും ആ ഘട്ടത്തിൽ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. നാലാം ശതകത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ അതിന്റെ വിവിധത്വത്തെ ഭാഗവതത്തിലെ പ്രഹ്ലാദവാക്യാനുസാരേണ

> "ശ്രുതിർവരദ! കീർത്തനം സ്മരണമംഘ്രിസംസേവനം
> രമാവര! തഥാർച്ചനം ത്വപി ച വന്ദനം ദാസതാ
> ത്വയൈവ സഹ സഖ്യമച്യുത! നിവേദനം ചാത്മന–
> സ്ത്വയീതി നവധാ സ്മൃതാ ഭവതി ഭക്തിരത്യുത്തമാ"

എന്ന പദ്യത്തിൽ പരിഗണനം ചെയ്യുന്നു. ഇവയിൽ ആദ്യത്തെ അഞ്ചു വിധത്തിലുള്ള ഭക്തിമാർഗ്ഗങ്ങളെ അഞ്ചുമുതൽ ഒൻപതുവരെയുള്ള ശതകങ്ങളിലും, ശേഷമുള്ളവയെ പത്താം ശതകത്തിലുമാണ് വിശദീകരിക്കുന്നതു്. ഉപാഖ്യാനങ്ങൾ ശ്രീമദ്ഭാഗവതത്തിൽനിന്ന മാത്രമല്ല സങ്ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ളതു്. വിഷ്ണുപുരാണം മുതലായ ഇതരവൈഷ്ണവഗ്രന്ഥങ്ങളേയും കവി ആശ്രയിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ലാളിത്യവും പ്രസാദവുമാണ് തിരുമനസ്സിലെ കൃതികളുടെ വ്യക്തിമുദ്രകൾ. അവ ഇതരകൃതികളിലെന്നപോലെ ഇതിലും അനുസ്യൂതമായി പ്രകാശിക്കുന്നു. ഓരോ ശ്ലോകവും ശ്രോതൃഹൃദയത്തിൽ ഭക്തിസുധ വർഷിക്കുന്നു. ഇത്തരത്തിൽ പാമരന്മാരുടെ വിഷയത്തിലും ഭക്തിസംവർദ്ധകമായ ഒരു കൃതി സംസ്കൃതത്തിൽ വേറെയില്ല. ഒരൊറ്റ ശ്ലോകംമാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം.

> "ആരൂഢേ ദിനനായകേ സതി തമ–
>   സ്തിഷ്ഠേന്ന പൂർവാചലേ?
> മേഘേ വർഷതി നിർഭരം ന വിരമേൽ
>   കിം ചാതകാനാം തൃഷാ?
> രോഗാഃ കിം പ്രശമം ന യാന്തി സഹസാ
>   ലബ്ധേ ഹി ദിവ്യൗഷധേ?
> പ്രാപ്തേ ത്വൽകരുണാരസേ കിമു ലയം
>   നോ യാന്തി സർവ്വാപദഃ?"

ഭക്തിമഞ്ജരി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് അന്ത്യകാലത്തിൽ രചിച്ച ഒരു ആശുകവിതപോലെ തോന്നുന്നു.

7 സ്യാനന്ദൂരപുരവർണ്ണനപ്രബന്ധം

ചമ്പൂരൂപത്തിൽ വിരചിതമായ ഈ കാവ്യമാണ് സർവോപരി തിരുമനസ്സിലെ മഹാകവിത്വത്തിനു നിദർശനമായി പരിലസിക്കുന്നത്. ഇതിൽ പത്തു സ്തബകങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ അഞ്ചു സ്തബകങ്ങളിൽ അനന്തശയനക്ഷേത്രത്തിലെ ബിംബപ്രതിഷ്ഠസംബന്ധിച്ചുള്ള പുരാവൃത്തവും മറ്റുമാണ് വിഷയം. ദിവാകരയതിയുടെ പൂജ തുടങ്ങിയുള്ള കഥ ആദ്യത്തെ മൂന്നു സ്തബകങ്ങളിൽ വിസ്തരിച്ചതിനുമേൽ നാലും അഞ്ചും സ്തബകങ്ങളിൽ ശ്രീപത്മനാഭക്ഷേത്രത്തെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ആറു മുതൽ ഒമ്പതുവരെ സ്തബകങ്ങളിൽ പ്രസ്തുത ക്ഷേത്രത്തിലെ ഉത്സവവും, അതോടനുബന്ധിച്ചുള്ള ആറാട്ടും, പത്താം സ്തബകത്തിൽ ലക്ഷദീപമഹോത്സവവും വിസ്തരിച്ചിരിക്കുന്നു. പ്രഥമസ്തബകത്തിൽ മഹാരാജാവു തിരുവനന്തപുരത്തെ ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

> "അസ്തി ധ്വസ്തസുപർവനാഥനഗരശ്രീഗർവഭാരം പരം
> ദുശ്ധാംഭോനിധികന്യകാനവരതക്രീഡാർത്ഥസൗധായിതം
> സ്യാനന്ദൂരമിതി ശ്രുതം ത്രിഭുവനേ പുണ്യസ്ഥലം നിസ്തുലം
> യത്രാസ്തേ ജഗദീശ്വരഃ സ ഭഗവാൻ ശ്രീപദ്നാഭോ ഹരിഃ"

ചതുർത്ഥസ്തബകത്തിലും പ്രസ്തുതനഗരത്തിന്റെ നൈകവിധമായ വർണ്ണനം വായിക്കാവുന്നതാണ്.

> "ബിംബാരുണാതിമൃദുലാധരപല്ലവാസ്യ–
> കിഞ്ചിദ്വികാസവിശദോജ്ജ്വലദന്തകാന്ത്യാ
> നിഷ്പിഷ്ടനിസ്തുഷതുഷാരകരപ്രസർപ്പ–
> ജ്ജ്യോത്സ്നാമദോ ഭുവനമോഹനമന്ദഹാസഃ"

മുതലായ പദ്യങ്ങളുടെ സൗന്ദര്യം ഹൃദയാകർഷകംതന്നെ!

"കിഞ്ച, ശയനീഭൂതമൃണാളധവളദന്ദശൂകപരിവൃഢാതിവിതതഫണാസഹസ്രമിഷാൽ" മുതലായ ഗദ്യങ്ങളുടേയും, പ്രത്യേകിച്ച നവമസ്തബകത്തിലെ "അതിവിവശസുരമുനി പരിഷദഭ്യർത്ഥനയാ" എന്നാരംഭിക്കുന്ന ശ്രീരാമസ്തോത്രത്തിന്റെയും "സുവിമല യദുവംശ സലിലനിധി സുധാകര" എന്നാരംഭിക്കുന്ന ശ്രീകൃഷ്ണസ്തോത്രത്തിന്റെയും രാമണീയകം അന്യാദൃശമെന്ന് ഏതു പുരോഭാഗിയും മുക്തകണ്ഠം പ്രശംസിക്കുകതന്നെചെയ്യും. ദശമസ്തബകത്തിലെ

> "നിത്യം ദൃശ്യമിദം യതസ്സമഭവദ്യസ്മിൻ യ ഏതൽ പുന–
> ർഭാസാ യസ്യ വിരാജതേഥ സകലം യേനേഹ വാ നിർമ്മിതം
> യോ വാചാം മനസോപ്യഗോചരപദം മായാഗതോ ഭാസതേ;
> തസ്മൈ ദേവ! നമോസ്തു വിശ്വഗുരവേ! ശ്രീപത്മനാഭായ തേ"

എന്നു തുടങ്ങുന്ന ശ്രീപത്മനാഭസ്തോത്രദശകം പുളകോദ്ഗമകാരിയാണ്. ആ ദശകത്തിലെ ഓരോ ശ്ലോകവും "തസ്മൈ ദേവ" ഇത്യാദി ചതുർത്ഥപാദംകൊണ്ടു അവസാനിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള "ശംസദാലം നിദധ്യാൽ" എന്ന കലിവാക്യത്തിൽനിന്നു ഗ്രന്ഥം സമാപ്തമായതു 1013-ലാണെന്നു കാണാം. ആ കൊല്ലത്തിൽത്തന്നെ പ്രസ്തുത പ്രബന്ധം ചോളദേശത്തേയ്ക്കു കൊണ്ടുപോയ കണ്ണമങ്ഗലം അയ്യാശാസ്ത്രി എന്നൊരു പണ്ഡിതനു 3500 പണം തൃക്കയ്യിൽനിന്നു പാരിതോഷികമായി നല്കുകയുണ്ടായി.

8 ശ്രീപദ്മനാഭശതകം

പത്തു ദശകങ്ങളിലായി നൂറു ശ്ലോകങ്ങളടങ്ങിയ ഒരു സ്തോത്രമാണ് ശ്രീപദ്മനാഭശതകം. ദശകംതോറും വൃത്തം മാറുന്നു. ഉൽക്കടമായ ഭക്തിഭാവം വഴിഞ്ഞൊഴുകുന്നതാണ് അവയിൽ ഓരോ ശ്ലോകവും. നാരായണീയത്തെ ഇതിവൃത്തവിഷയത്തിലും മറ്റും കവി ധാരാളമായി ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒരു ശ്ലോകം മാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം.

> "ഭൂഷണേഷു കില ഹേമവജ്ജഗതി, മൃത്തികാവദഥവാ ഘടേ,
> തന്തുജാലവദഹോ പടേഷ്വപി ച രാജിതാദ്വയരസാത്മകം
> സർവസത്ത്വഹൃദയൈകസാക്ഷിണമിഹാതിമായനിജ വൈഭവം
> ഭാവയാമി ഹൃദയേ ഭവന്തമിഹ പദ്മനാഭ! പരിപാഹി മാം."

9 അജാമിളോപാഖ്യാനവും കുചേലോപാഖ്യാനവും

ഈ രണ്ടുപാഖ്യാനങ്ങളും ഹരികഥാകാലക്ഷേപക്കാർക്കു വേണ്ടി രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. ശ്ലോകങ്ങളും പദങ്ങളും ഇടകലർത്തി അഷ്ടപദിയുടേയും ആട്ടക്കഥകളുടേയും മാതൃകയിലാണു അവയുടെ നിർമ്മിതി. മഹാരാഷ്ട്രഭാഷയിലെ ഹരികഥകളെ അനുകരിച്ച് ആര്യാവൃത്തത്തിൽ അനേകം ശ്ലോകങ്ങളും ആ കഥകളിൽ കാണുന്ന രാഗതാളങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ച പദങ്ങളും മഹാരാജാവു നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു; എന്നുമാത്രമല്ല, അജാമിള മോക്ഷത്തിൽ ആ ഭാഷയിൽ പ്രചുരപ്രചാരമായ ‘ദിണ്ഡി’ എന്ന ഷൾപദിയിലും ഒരു ശ്ലോകം ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. “സമാലോക്യാസൗ ബാലകം ഹസന്തം തു തോഷാസ്തുടോക്ത്യാഥതംലസന്തം” എന്നിങ്ങനെയാണ് ആ വൃത്തത്തിന്റെ ഗതി.

> “ഭർത്തുർവക്ഷസി ഭാസിതേ സുവിമലേ
>   സംവർത്തകാലോൽകട–
> പ്രോദ്യൽകോടിവികർത്തനച്ഛവിഘടാസർവങ്കഷേ
>   കൗസ്തുഭേ
> ദൃഷ്ട്വാ വർഷ്മ നിജം പ്രിയോരസി ഗതാമന്യാം
>   വിശങ്ക്യശ്രിയോ
> രുഷ്ടായാ ഹൃദയാനുവർത്തനരതഃ ശ്രീപദ്മനാഭോ/വതു”

എന്ന അംബരീഷചരിതത്തിലെ അലങ്കാരമധുരവും

> “ഗങ്ഗാധരാദൃതമസങ്ഗാശയാംബുരുഹ
>   ഭൃങ്ഗാതിതം ദിതിഭവാം
> ഭങ്ഗാവഹം വിധൃതതുങ്ഗാചലം പൃഥുഭ
>   ജങ്ഗാധിരാജശയനം
> അങ്ഗാനുഷങ്ഗിമൃദുപിങ്ഗാംബരം പരമ
>   നങ്ഗാതിസുന്ദരതനും
> ശൃങ്ഗാരമുഖ്യരസരങ്ഗായിതം ഭജത
>   മങ്ഗാബ്ജനാഭമനിശം”

എന്ന ദ്വാദശപ്രാസസുന്ദരവുമായ പ്രഥമശ്ലോകങ്ങൾ സുപ്രസിദ്ധങ്ങളാണ്. കുചേലോപാഖ്യാനം മേരുസ്വാമിഭാഗവതർ 1013 മകരം 18-ാംനു പാടിയതിനു 3500 പണം പാരിതോഷികമായി നൽകിയതിനു രേഖയുണ്ട്.

10 അന്യാപദേശശതകത്തിന്റെ അവതാരിക

അന്യാപദേശശതകത്തിലെ ഓരോ ശ്ലോകത്തിനും മർമ്മസ്പൃക്കായ അവതാരികയാണ് തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് എഴുതിച്ചേർത്തിരിക്കുന്നതു്. “ഛായാ വൃക്ഷമുപാശ്രയന്തി” എന്ന പ്രഥമ ശ്ലോകത്തിന് “ഏകേനൈവ പ്രഋണാ ബഹുഷു ജനേഷു സമം പാല്യമാനേഷു സത്സ്വപി, തത്ര കേചിൽ സ്വപ്രകൃത്യനുസാരേണ തസൈ്യവ പ്രഭോശ്ശുഭാനി അന്യേ തദിതരാണി ചമനസാ ധ്യായന്തീത്യാഹ” എന്ന വിവരണംതന്നെ നോക്കുക. അതിൽ അവിടുന്നു തന്റെ ചില കൃതഘ്നന്മാരായ അനുജീവികളെക്കുടി പരാമർശിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നുകൂടി സംശയിക്കാവുന്നതാണ്.

11 ഉത്സവവർണ്ണനപ്രബന്ധം

ഇതിന് ഉത്സവപ്രബന്ധമെന്നും പേരുണ്ട്. ശ്രീപത്മനാഭക്ഷേത്രത്തിൽ "ചന്തം ചേർന്ന വിളങ്ങുമുത്സവയുഗം പ്രത്യബ്ദമുണ്ടുത്തമം" എന്നുപക്രമിച്ച കൊണ്ടു പത്തു ദിവസത്തേയ്ക്കു നീണ്ടുനില്ക്കുന്ന ഉത്സവത്തിൽ ഓരോദിവസത്തെയും എഴുന്നള്ളിപ്പിനെ (യാത്രയെ) വർണ്ണിക്കുക എന്നുള്ളതാണ് വിഷയം. ഓരോ ദിവസത്തെ എഴുന്നള്ളിപ്പും വിവരിക്കുവാൻ ഏതാനും ചില മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങളും അവയ്ക്കു പിന്നീട് ഓരോ ഗാനവും വിനിയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. ആകെ 42 ശ്ലോകങ്ങളും 13 ഗാനങ്ങളും അടങ്ങീട്ടുണ്ട്. ഉത്സവപ്രബന്ധവും ഹരികഥാകാലക്ഷേപത്തിനു വേണ്ടി രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. അതിന്റെ നിർമ്മിതി 1014-ലായിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ട്. അന്നു പാലക്കാട്ടു പരമേശ്വരഭാഗവതർ അതു തിരുമുമ്പിൽവെച്ച് പാടി പാരിതോഷികം വാങ്ങിയതിനു രേഖയുണ്ട്. അതിലെ

> "ശ്രീമാധവന്റെ ചരിതങ്ങൾ കഥിപ്പതിന്നു
> കാമം സമർത്ഥനഹമെന്നിതുരപ്പതല്ല;
> സീമാവിഹീനദുരിതക്ഷതയേ തദീയ–
> നാമാനുകീർത്തനമൃതേ പരമെന്തുപായം?"

എന്ന ശ്ലോകം പ്രസിദ്ധമാണ്. ശ്ലോകങ്ങളെക്കാൾ ഗാനങ്ങൾക്കാണ് സ്വാരസ്യം അധികം. മൂന്നാം ദിവസത്തെ ഉത്സവത്തിൽ കമലവാഹനത്തിൽ എഴുന്നള്ളുന്ന ഭഗവാനെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

ഉശാനി ചെമ്പട

പല്ലവി: കനകമയമായീടും കമലവാഹനമതിന്മേൽ
കനത്തോരു കാന്തിയൊടു ഗമിക്കുന്നതാരവനൗ?

ചരണങ്ങൾ:

1 വലമഥനൻ വിഭവമോടേ വസുധയിൽ ചരിച്ചീടുന്നോ?
വലമഥനനെങ്കിലെങ്ങു വിലസും നേത്രസഹസ്രം? (കനക)

2 കളഭഗതേ! കളുർമതിയോ കനിവോടേ വിലസുന്നു?
കളിർമതിയെന്നാകിലുള്ളിലുളവാകുമങ്കമെങ്ങു? (കനക)

3 ഗൗരീനായകനാകും കൈലാസാധീശ്വരനോ?
ഗൗരീനായകനെങ്കിൽ കമനി! മൂന്നാം നേത്രമെങ്ങു?
(കനക)

4 അതിമഹസാ വിലസീടും കതിരോനോ വദ ബാലേ?
കതിരോനാണെങ്കിലവൻ കഥമേവം ശാന്തനാവൂ? (കനക)

5 താരിത്തേന്മൊഴി! ബാലേ! ധനപതിയെന്നാകിലവൻ
ഭൂരിവിരൂപാംഗ, നതോ നീരജനാഭൻ നൂനം! (കനക)

12 പ്രാസോപന്യാസം

ഈ ഉപന്യാസത്തിലെ പ്രതിപാദ്യം സങ്ഗീതവിഷയകമായി സാഹിത്യത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചുകാണുന്ന ശബ്ദാലങ്കാരത്തിന്റെ വ്യവസ്ഥയാണ്. ഇതിന്റെ സംജ്ഞതന്നെ "മുഹനയുടേയും പ്രാസത്തിന്റേയും അന്ത്യ പ്രാസത്തിന്റേയും വ്യവസ്ഥ" എന്നാണെന്നു മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. തിരുമനസ്സിലെ സങ്ഗീതശാസ്ത്രകുശലതയ്ക്കു മൂർദ്ധാഭിഷിക്തോദാഹരണമായി പരിലസിക്കുന്ന ഈ ഉപന്യാസം ഭാഷയിൽ ആധുനികരീതിയിലുള്ള ആദ്യത്തെ ഗദ്യോപന്യാസമാണെന്നും സമർത്ഥിക്കാവുന്നതാണ്. പ്രസ്തുതവാങ്മയം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു:

"സങ്ഗീതവിഷയമായിട്ടുള്ള സാഹിത്യങ്ങളിൽ പ്രയോഗിച്ചുവരുന്ന ശബ്ദാലങ്കാരങ്ങൾ മുഹന എന്നും പ്രാസമെന്നും അന്ത്യപ്രാസമെന്നും ഇങ്ങനെ മൂന്നു വിധത്തിൽ വ്യവഹരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ആയതു മൂന്നിന്റേയും വിവരങ്ങൾ മേൽ പറയുന്നതുകൊണ്ടു വിസ്താരമായിട്ട് അറിയപ്പെടുകയും ചെയ്യും. എന്നാൽ ഇതിന് ഒരു വ്യവസ്ഥ ആന്ധ്രഭാഷയിലും ദ്രാവിഡഭാഷയിലും സലക്ഷണമായി ഉണ്ടെന്നുവരികിലും, വ്യാകരണ പ്രയോഗസിദ്ധമായിരിക്കുന്ന സംസ്കൃതത്തിന്റെ രീതിക്ക് ആയതു ചിലതു വിരോധമായിട്ടു കാണുന്നതുകൊണ്ടു ശേഷയ്യങ്കാരുടെ കീർത്തനങ്ങൾ സംസ്കൃതത്തിൽ ആകയാൽ ആയതിൽ ഉള്ളതേ ഇവിടെ ഗ്രാഹ്യമായിട്ടുള്ളു."

ഇവിടെ മഹാരാജാവു സ്മരിക്കുന്ന ശേഷയ്യങ്കാർ ശ്രീരങ്ഗത്തുകാരനും മാർഗ്ഗദർശി ശേഷയ്യങ്കാർ എന്ന പേരിൽ സുവിദിതനും ക്രി. പി. പതിനാറാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരു മഹനീയനായ കീർത്തനകാരനുമായിരുന്നു. ശേഷയ്യങ്കാരുടെ കീർത്തനങ്ങളെ അവിടുന്ന് ഏറ്റവും വിലമതിച്ചിരുന്നു. മേൽ നിർദ്ദേശിച്ച മൂന്നു ശബ്ദാലങ്കാരങ്ങൾ എങ്ങനെ പ്രയോഗിക്കണമെന്ന് അവിടുന്നു സയുക്തികമായ വിമർശനം കൊണ്ടു സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൂടാതെ ഇവയിൽ ഒന്നിലും ചേരാത്ത 'തനിച്ചൊ'ല്ലിന്റെ സ്വരൂപവും വിശദമായി പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ കൃതി 1011-നുമേൽ രചിച്ചതാണ്. ഈ ഉപന്യാസത്തിന്റെ ഒരു സംസ്കൃതാനുവാദം തഞ്ചാവൂരിൽ നിന്നു ലഭിച്ചതു് ഈയിടയ്ക്കു തിരുവനന്തപുരത്തുനിന്നു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ നിർമ്മാതാവും തിരുമേനിയാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. ഏതായാലും അതു ഭാഷയിലെ ഉപന്യാസത്തിന്റെ വിവർത്തനമാണ്.

13 സംഗീതകൃതികൾ

ഒരു ഗാനസാഹിത്യകാരൻ എന്ന നിലയിൽ നോക്കു
മ്പോൾ സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവു കേരളത്തിൽ
ആ സാമ്രാജ്യത്തിലെ ഏകച്ഛത്രാധിപതിയാണെന്നു
മാത്രമല്ല, കർണ്ണാടക സംഗീതലോകത്തിലെ ത്യാഗ
രാജാദിത്രിമൂർത്തികളുടെ സമശീർഷനും, ശബ്ദശുദ്ധി,
ശയ്യാസുഖം മുതലായ ഉത്തമസാഹിത്യോപാധികളെ
മാനദണ്ഡമാക്കി പരിശോധിച്ചാൽ അവർക്കും മേലേ
ക്കിടയിൽ പരിലസിക്കുന്ന ഒരു മഹാത്മാവുമാണെന്നു
നിർമ്മത്സരന്മാരായ സഹൃദയന്മാർക്കു ഗ്രഹിക്കാവുന്ന
താണ്. തമിഴ്നാട്ടിൽ അവിടത്തെ ഗാനകൃതികൾ മറ്റുള്ള
വരുടേതുപോലെ പ്രചരിക്കാത്തതിനു ദേശഭേദംതന്നെ
യാണ് പ്രധാനകാരണം. ഗായകന്മാർക്ക് അവിടത്തെ
കൃതികൾ പാടുന്നതിനു മറ്റുള്ളവരുടെ വാങ്മയങ്ങളെ
അപേക്ഷിച്ച് അധികം പാണ്ഡിത്യവും സാധനയും ആവ
ശ്യകമാണെന്നുള്ളതും പരക്കെ അറിയപ്പെടുന്ന ഒരു
പരമാർത്ഥമാകുന്നു. എങ്കിലും "പന്നഗേന്ദ്രശയന" തുട
ങ്ങിയ അനേകം ഗാനങ്ങൾക്ക് അവിടെയും അവയുടെ
രചനാകാലം മുതല്ക്കുതന്നെ പ്രചാരമുണ്ട്. തിരുമനസ്സുകൊ
ണ്ടു് അഞ്ഞൂറോളം പാട്ടുകൾ ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ളതായി കേ
ട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും 313 പാട്ടുകളേ ഇതുവരെ കിട്ടീട്ടുള്ളു. വേ
റെയും ചില പാട്ടുകൾ ഈയിടയ്ക്കുള്ള ഗവേഷണത്തിന്റെ
ഫലമായി ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവ തിരുമനസ്സിലെ വാ
ങ്മയങ്ങൾതന്നെയോ എന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞി
ട്ടില്ല. "പത്മനാഭ" എന്ന മുദ്രയില്ലാത്ത പാട്ടുകൾ അവി
ടത്തേതല്ല എന്നു വിചാരിക്കുന്നതു് അബദ്ധമാണ്. മറ്റു
മുദ്രയുള്ള പാട്ടുകളും ധാരാളമായുണ്ടെന്നു ഗവേഷകന്മാർ
ധരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഓരോ പാട്ടും ഉണ്ടാക്കിയാൽ ഉടൻ
അതു് ഓലയിൽ പകർത്തിച്ചു തുക്കൈവിളയാട്ടത്തോടു
കൂടി അക്കാലത്തെ പല സങ്ഗീതജ്ഞന്മാർക്കും അവി
ടുന്നു് അയച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ഇനിയും
അവിടത്തെ സങ്ഗീതകൃതികൾ നമുക്കു ലഭിക്കുവാൻ
പാടില്ലായ്കയില്ല. അനേകം പാട്ടുകളിൽ രാഗമുദ്രയും കാ
ണ്മാനുണ്ട്. 313 പാട്ടുകളിൽ "ജയ ദേവകീകിശോര"
എന്നും "പരമപുരുഷ ജഗദീശ്വര ജയ ജയ" എന്നുമുള്ള
മങ്ഗളഗാനങ്ങൾ ഒഴിച്ചാൽ 197 സംസ്കൃതത്തിലും 63
മലയാളത്തിലും 37 ഹിന്ദുസ്ഥാനിയിലും 8 തെലുങ്കിലും
1 കർണ്ണാടകത്തിലുമാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഇവയ്ക്കുപു
റമേ അഞ്ചു തില്ലാനകളുമുണ്ട്. പ്രധാനങ്ങളായ സകല
രാഗങ്ങളിലും അവിടുന്നു പാട്ടുകൾ രചിച്ചുകാണുന്നു. കർ
ണ്ണാടകസംഗീതത്തിൽ അക്കാലത്തു നടപ്പിലിരുന്ന സ്ത്രീ
പുരുഷപുത്രദൂതീരാഗങ്ങളിൽ ഒന്നുംതന്നെ അവിടത്തെ
വിസ്മൃതിക്കു പാത്രീഭവിച്ചിട്ടില്ല. (1) പൂർവകാമോദരി,
(2) ശുദ്ധഭൈരവി, (3) ദ്വിജാവന്തി, (4) ലളിതപഞ്ചകം,
(5) മാളവി, (6) ഗോപികാവസന്തം എന്നീ രാഗങ്ങൾ
അപൂർവ്വങ്ങളാണെന്നു വിദേശീയരായ സങ്ഗീതശാസ്ത്ര
ജ്ഞന്മാർ പറയുന്നുവെങ്കിലും അവയിൽ ചിലതെല്ലാം
അവിടത്തെ കാലത്തിനു മുൻപുതന്നെ കഥകളിസാ
ഹിത്യത്തിൽ കവികൾ പ്രയോഗിച്ചുവന്നിരുന്നു. ഹിന്ദു
സ്ഥാനിയിൽനിന്നു് (1) ധ്രുവപദ്, (2) ഖ്യാൽ, (3) ധ്രുമ്രി,
(4) ഗസൽ, (5) ടപ്പാ, (6) ഖട്, (7) തില്ലാന തുടങ്ങിയ രാ
ഗങ്ങൾ അവിടുന്നു സ്വീകരിച്ചു കേരളത്തിൽ ഇദംപ്രഥ
മമായി പ്രചരിപ്പിച്ചു. (1) സാകി, (2) ദിണ്ഡി, (3) ഓവി,
(4) പഞ്ചചാമരം, (5) കേകാവലി എന്ന മട്ടുകൾ മഹാ
രാഷ്ട്രയിൽനിന്നു തിരഞ്ഞെടുത്തു് അവയെ ഹരികഥക
ളിൽ പ്രയോഗിച്ചു മാർഗ്ഗദർശനം ചെയ്തു. തിരുമനസ്സി
ലെ സങ്ഗീതവാങ്മയങ്ങളെ (1) കീർത്തനങ്ങൾ, (2)
പദങ്ങൾ, (3) വർണ്ണങ്ങൾ, (4) തില്ലാനകൾ, (5) പ്രബ
ന്ധങ്ങൾ എന്നു് അഞ്ചിനമായി വിഭജിക്കാം. പ്രബന്ധ
ങ്ങളെപ്പറ്റി മുൻപുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

14 കീർത്തനങ്ങൾ

കീർത്തനങ്ങൾ ഈശ്വരസ്തോത്രപരങ്ങളായ ഗാനങ്ങളാണ്. ആകെ 188 കീർത്തനങ്ങൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ 150 സംസ്കൃതത്തിലും 37 ഹിന്ദുസ്ഥാനിയിലും ഒന്നു കർണ്ണാടകഭാഷയിലുമാണ് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഈ തരത്തിലുള്ള ഗാനങ്ങൾ പ്രായേണ ശ്രീപത്മനാഭസ്തോത്രങ്ങളാണെങ്കിലും അവയുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഗണപതി, നരസിംഹമൂർത്തി, ശ്രീകൃഷ്ണൻ, ശ്രീരാമൻ, ശ്രീകണ്ഠേശ്വരത്തു ശിവൻ, ശുചീന്ദ്രത്തു സ്ഥാണുമൂർത്തി, പത്മനാഭപുരത്ത് ആനന്ദവല്ലി, വൈക്കത്തപ്പൻ, കുമാരനല്ലൂർ ഭഗവതി, ഹരിപ്പാട്ടു സുബ്രഹ്മണ്യൻ, ആറ്റിങ്ങൽ തിരുവാറാട്ടുകാവിൽ ഭഗവതി, പള്ളിയറ ഭഗവതി, ഹനുമാൻ ഈ ദേവതകളെപ്പറ്റിയുള്ള സ്തോത്രങ്ങളും കാണാം. ഇവ കൂടാതെ നവരാത്രി കീർത്തനങ്ങളും നവരത്നമാലികാ കീർത്തനങ്ങളും അവിടുന്ന് ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ട്. നവരാത്രി കീർത്തനങ്ങൾ നവരാത്രി ഒൻപതു ദിവസവും തിരുവനന്തപുരത്തു വലിയ കൊട്ടാരത്തിൽ സരസ്വതീ മണ്ഡപത്തിൽ പാടുന്നതിനായി രചിച്ചിട്ടുള്ളതാകുന്നു. ഇന്നു ദിവസം ഇന്നു കീർത്തനം പാടണം എന്നു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അന്നു നിശ്ചയിച്ചതു പോലെ ഇന്നും നടന്നു വരുന്നു. ഇവയിൽ ആദ്യത്തെ ആറു കീർത്തനങ്ങൾ സരസ്വതീപരങ്ങളും മറ്റു മൂന്നു ദുർഗ്ഗാപരങ്ങളുമാകുന്നു. നവരത്നമാലാ കീർത്തനങ്ങൾ “ശ്രുതിവരദകീർത്തനം” എന്ന ഭക്തിമഞ്ജരീ പദ്യത്തിൽ അവിടുന്നു രചിച്ചിട്ടുള്ള നവവിധ ഭക്തിമാർഗ്ഗങ്ങൾക്ക് ഉദാഹരണങ്ങളാണ്.

പദങ്ങളും മറ്റും

പദങ്ങൾ പ്രായേണ ശൃങ്ഗാരാത്മകങ്ങളും ഭരതനാട്യക്കാർക്കു വേണ്ടി രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവയുമാണ്. ഈ ഇനത്തിൽ 65 പാട്ടുകൾ ഉൾപ്പെടുന്നു. അവയിൽ അൻപതു മലയാളത്തിലും, പത്തു സംസ്കൃതത്തിലും, അഞ്ചു തെലുങ്കിലും രചിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ഭാഷാപദങ്ങളിൽ ചിലതെല്ലാം കുറേയധികം പച്ചയായിപ്പോയി എന്നു പഴിക്കുന്നവരോട് അവയിലെ നായകൻ ശ്രീപത്മനാഭനും നായിക ഗോപസ്ത്രീയുമാണെന്നും ആ ഗാനങ്ങളുടെ നിഷ്കൃഷ്ടമായ പരിശോധനയിൽ ഭക്തി ശൃങ്ഗാരത്തെ അധഃകരിക്കുന്നതായാണ് ആസ്തികന്മാരുടെ അനുഭൂതിയെന്നും സമാധാനം പറയാവുന്നതാണ്. വർണ്ണങ്ങൾ ചൗകവർണ്ണങ്ങളെന്നും താനവർണ്ണങ്ങളെന്നും രണ്ടു തരത്തിലുണ്ട്. ചൗകവർണ്ണങ്ങൾ രചിക്കുവാൻ സാമാന്യാധികമായ സരസ്വതീ പ്രസാദം വേണം. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു 19 ചൗകവർണ്ണങ്ങളും 2 താനവർണ്ണങ്ങളും നിബന്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചൗകവർണ്ണങ്ങളിൽ 17 സംസ്കൃതവും ഒന്നു തെലുങ്കും ഒന്നു മലയാളവുമാണ്. അവിടത്തെ ചൗകവർണ്ണങ്ങൾ അദ്വിതീയങ്ങളെന്നാണ് അഭിജ്ഞോത്തമന്മാരുടെ ഐകകണ്ഠ്യേനയുള്ള അഭിപ്രായം. താനവർണ്ണങ്ങൾക്കു സാഹിത്യത്തിന്റെ സാഹായം ആവശ്യമില്ല. തിരമനസ്സു കൊണ്ട് ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ള രണ്ടു താനവർണ്ണവും തെലുങ്കാണ്.

ഉപസംഹാരം

തിരുമനസ്സിലെ സംസ്കൃതഗാനങ്ങളിൽ ഒന്നും തന്നെ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല. ഉദ്ധരിച്ചാൽ പലതും പകർത്തേണ്ടിവരും. അതുകൊണ്ട് അവ എല്ലാം അനുവാചകന്മാർക്കു കെ.ചിദംബരവാധ്യാർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള പുസ്തകം വായിച്ച് ആനന്ദസാഗരതരങ്ഗപരമ്പരകളിൽ മജ്ജനോന്മജ്ജനം ചെയ്തുകൊള്ളുവാൻ വിട്ടിരിക്കുന്നു. തിരുമനസ്സിലെ ഭാഷാഗാനങ്ങൾ അവിയിലെ ശബ്ദമാധുര്യംകൊണ്ടും, അർത്ഥചമൽക്കാരംകൊണ്ടും, രസപുഷ്ടികൊണ്ടും ഉത്തമസാഹിത്യത്തിന്റെ ഉപരിതലത്തിലാണ് പരിലസിക്കുന്നത് എന്നുകൂടി പറയേണ്ടതുണ്ട്. മാതൃകയായി ഒരു ഗാനം മാത്രം പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

നീലാംബരി–അടന്ത

പല്ലവി:

കാമിനീ ഹന്ത ഞാനെന്തു ചെയ്വൂ?

അനുപല്ലവി:

താമസം സാരസനാഭൻ തരുണി
വരുവതിനെന്തഹോ ബാലേ! വദ ചാരുശീലേ! (കാമിനി)

ചരണങ്ങൾ:

1 മട്ടുമലർശരനിതാ വന്നുമതിപടുതരശരങ്ങളെയ്യുന്നു
മടിയാതേ വരനെന്നു വന്നു മമ മന്മഥകദനം തീർക്കുന്നു?
വെടിവതിനിഹ കിന്നു സങ്ഗതി ഝടിതി രമണനകാരണം (കാമിനി)
സുമുഖി! മൃദുഭാഷിണി! സഖി!

2 കിസലയവിരചിതതല്പംഹന്ത! കിളിമൊഴിമമാനലകല്പം
അസമശരതാപമനല്പം മമ ഹലഹല! ദിനമൊരു കല്പം,
സസുഖമെന്നൊടു മുന്നമാടിന സരസലീലകൾ കാന്തൻ മറന്നോ?
മമ മോഹമെന്നോ? (കാമിനി)

3 തരളമിഴി നീ ചെന്നു മെല്ലേ പ്രാണദയിതനോടിഹ ശോകം ചൊല്ലേ
കരുണ തവ തെല്ലോളമില്ലേ നീ കമനി മൽപ്രിയ സഖിയല്ലേ?
സ്മരസമാകൃതിയായ കണവനു ചതികൾ ചെയ്വതുചിതമോ?
ലലനേ! കുരുവിന്ദരദനേ! (കാമിനി)

തിരുമനസ്സിലെപ്പറ്റി ചില സമകാലികന്മാർ

കിളിമാനൂർ വിദ്വാൻ കോയിത്തമ്പുരാൻ അവിടത്തെപ്പറ്റി

> “വാണീയസ്യ മനോരമാ കുവലയാനന്ദപ്രദം യന്മുഖം
> പാണീ സന്തതചിന്തിതാർത്ഥഘടനാചിന്താമണീ ചാർത്ഥിനാം
> മീമാംസാപദമേവ മധ്യമലഘുശ്രുത്യന്തസഞ്ചാരിണീ
> ദൃഷ്ടിസ്തം നൃപമന്തരാ ഭഗവതീ വിദ്യാ കുതോ വർത്തതേ?”

എന്നും കൊടുങ്ങല്ലൂർ വിദ്വാൻ ഇളയ തമ്പുരാൻ

> “ഷഷ്ഠീതൽപുരുഷാഹ്വയോ നൃപതിഷു പ്രായേണ വിദ്വൽപ്രഭു–
> ശ്ശബ്ദസ്സംപ്രതി കർമ്മധാരയതയാപ്യാഭാതി വഞ്ചീശ്വരേ
> ഇത്യാകർണ്ണ്യ പുനർവിലോക്യ ച ബഹുവ്രീഹിത്വമേതൽപദേ”
> കിം ശോകാദിവ നഃസ്ഥിതിഃ ക്വചിദപി ദ്വന്ദ്വാവ്യയീഭാവയോഃ”

എന്നും വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. മറ്റു ചില കവികളുടെ പ്രശസ്തിപദ്യങ്ങൾ യഥാവസരം ഉദ്ധരിക്കാം. ധ്വരമാർ രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുള്ള വിശിഷ്ടാഭിപ്രായങ്ങൾ പകർത്തുന്നില്ല. ഇരയിമ്മൻതമ്പി അവിടത്തെ ദിനചര്യയെപ്പറ്റി

> “വിദ്വൽകൃതനവസൂക്തിശ്രവണമോ
> വിദ്യോതിതഹിതകൃത്യവിചാരമോ
> ഹൃദ്യാരവവാദ്യവിനോദമോ
> പാത്രോചിതബഹുവിത്തവിതരണമോ
> ശാസ്ത്രവാദമോ, ഗായകസാർത്ഥഗാനമോ, സ്ത്രീഗണ–
> നൃത്തയോഗമോ, മധുജിൽക്ഷേത്രഗമനമോ”

എന്നു പാടിയിരിക്കുന്നു.

15 രുക്മിണീബായി രാജകുമാരി (984–1012)

സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ ജ്യേഷ്ഠസഹോദരി ആയില്യംതിരുനാൾ രുക്മിണീബായി രാജകുമാരിയെപ്പറ്റി മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അവിടത്തേയ്ക്കും സങ്ഗീത സാഹിത്യങ്ങളിൽ നല്ല വാസനയുണ്ടായിരുന്നു. ഇരയിമ്മൻ തമ്പി "കുലശേഖരനൃപസോദരിതന്നുടെ ഗുണവർണ്ണനമെളുതോ?" എന്നാരംഭിക്കുന്ന കീർത്തനത്തിൽ അവിടത്തേയ്ക്കു്

> "സങ്ഗീതാഞ്ചിത സാഹിത്യാദിവിധങ്ങളിലേറ്റം മോഹവും,
> ശൃങ്ഗാരാദിരസാന്വിതനാടകഭങ്ഗികൾ കണ്ടു
> വിനോദവും.
> മങ്ങാതുള്ളൊരു മങ്ഗലതരനിയമങ്ങളൊടമലാചാരവും,
> ഗങ്ഗാധരഹരിഗൗരീപദഭജനങ്ങളിലതിവിശ്വാസവും"

മറ്റും ഉണ്ടായിരുന്നതായി വർണ്ണിക്കുന്നു. മുഖാരിരാഗത്തിൽ "ശ്രീകണ്ഠേശ പാഹി" എന്ന ഗാനം രചിച്ചിട്ടുള്ളതു് ആ തമ്പുരാട്ടിയാകുന്നു.

> "ശ്രീകണ്ഠേശ! പാഹി! പാഹി! പാർവതീപതേ!
> ശ്രീ ഞങ്ങൾക്കു വളർത്തേണം ശ്രീപരമേശ! (ശ്രീകണ്ഠേശ)
> സാദരം നീ തന്നുവല്ലോ സോദരന്മാർ രണ്ടുപേരെ
> സോദരിയേയും ലഭിപ്പാനാശയേറുന്നു." (ശ്രീകണ്ഠേശ)

എന്നിങ്ങനെ ആ ഗാനം പുരോഗമിക്കുന്നു.

16 ചങ്ങനാശ്ശേരി രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ—ജീവിതം

ചങ്ങനാശ്ശേരി ലക്ഷ്മീപുരത്തു കൊട്ടാരത്തിലെ ആദ്യത്തെ കാരണവരായിരുന്ന അച്ഛൻ കോയിത്തമ്പുരാനെപ്പറ്റി മുൻപു പ്രതിപാദിച്ചുകഴിഞ്ഞു. അവിടുത്തേയ്ക്കു വിദ്വാനും മീമാംസകമൂർദ്ധന്യനുമായി ഇത്തമ്മർകോയിത്തമ്പുരാൻ എന്ന പേരിൽ ഒരു മരുമകനുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗിനേയനാണ് പണ്ഡിതശ്രേഷ്ഠനായ രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ. ആ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ ജനനം ഏതു കൊല്ലത്തിലായിരുന്നുവെന്നു നിശ്ചയമില്ല. എന്നാൽ രുക്മിണീരാജ്ഞിയുടെ പുത്രിയായി 1005-ആണ്ടു ധനുമാസം 13-ാംനു ജനിച്ച ലക്ഷ്മീരാജകുമാരിയെ അദ്ദേഹം പള്ളിക്കെട്ടു കഴിച്ചതു 1015 മേടത്തിലാകയാൽ അന്ന് അദ്ദേഹത്തിന് ഉദ്ദേശം 16 വയസ്സായിരിക്കാനേ ഇടയുള്ളു. ആ പള്ളിക്കെട്ടിനെപ്പറ്റി വർണ്ണിച്ചാണ് രവിവർമ്മൻതമ്പി

> കംസം മോദയുതം ചകാര മഥുരാ; സങ് ക്രന്ദനേനാത്വിതാ
> നിത്യം സാപ്യമരാവതീ; നനു കുബേരാധ്യാസിതാ സാളകാ;
> ജുഷ്ടാ ഭോഗവതീ ദ്വിജിഹ്വനികരൈർവഞ്ചീശ്വര! ത്വൽപുരീ
> ശ്രീവൈകുണ്ഠപുരീവ രാജതി വിവാഹാലംകൃതം സാംപ്രതം”

എന്ന ശ്ലോകം രചിച്ചിട്ടുള്ളതു്. 1030-ൽ അത്തംതിരുനാളിലും 1033-ൽ മൂലംതിരുനാളിലും രണ്ടുരാജകുമാരന്മാരെ പ്രസവിച്ച് ആ കൊല്ലത്തിൽ കന്നി 22-ാംനു ലക്ഷ്മീരാജ്ഞി ദേഹവിയോഗം ചെയ്തു. അവരിൽ രണ്ടാമത്തെ കുമാരനാണ് 1060 മുതൽ 1099 വരെ തിരുവിതാംകൂർ ഭരിച്ച മഹാത്മാവായ ശ്രീമൂലംതിരുനാൾ രാമവർമ്മമഹാരാജാവ്. അതിൽപ്പിന്നീടു കോയിത്തമ്പുരാൻ അധികകാലം ജീവിച്ചിരുന്നില്ല. 1034 മീനമാസത്തിൽ അദ്ദേഹവും അന്തരിച്ചു. എന്നാൽ അതിനു മുൻപുതന്നെ തന്റെ മരുമകനായ കേരളവർമ്മദേവനെ നാലരക്കൊല്ലത്തെ നിരന്തരവും നിഷ്കൃഷ്ടവുമായ ശിക്ഷണംകൊണ്ടു സകലകലാവല്ലഭനാക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിനു സാധിച്ചു. മാതുലനെപ്പോലെ തന്നെ അവിടത്തേയ്ക്കു് ആ കൊല്ലം മേടം 13-ാംനു തിരുവിതാംകൂർ രാജകുടുംബത്തിലെ മറ്റൊരു ലക്ഷ്മീരാജ്ഞിയെ (ഭരണിതിരുനാൾ) പരിഗ്രഹിക്കുന്നതിനുള്ള ഭാഗ്യമുണ്ടായി. രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാനെപ്പറ്റി അവിടുന്നു ഹനുമദുത്ഭവം ആട്ടക്കഥയുടെ ആരംഭത്തിൽ

> “അജ്ഞാനസ്ഫുരദന്ധകാരപടലീമൂർച്ഛാലഹൃച്ചക്ഷുഷേ
> മോഹം വാങ്മയകൗമുദീവിലസിതൈരുത്സാരയാമാസ യഃ
> തം വിദ്വജ്ജനമാനനീയമതിവൈശദ്യം മമാദ്യം ഗുരും
> വന്ദേ മാതുലമുല്ലസദ്ഗുണമയം ശ്രീരാജരാജാഹ്വയം”

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

കൃതികൾ

രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ സംസ്കൃതത്തിൽ സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ (1) സ്യാനന്ദൂര പുരവർണ്ണനപ്രബന്ധത്തിനു സുന്ദരി എന്ന വ്യാഖ്യാനവും (2) നീലകണ്ഠദീക്ഷിതരുടെ അന്യാപദേശശതകത്തിലെ നാല്പതിൽപ്പരം ശ്ലോകങ്ങൾക്കു ഹൃദയങ്ഗമമായ മറ്റൊരു വ്യാഖ്യാനവും, (3) ഭാഷയിൽ സോമവാരവ്രതം എന്ന ആട്ടക്കഥയുടെ പൂർവ്വഭാഗവും രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. സുന്ദരി സർവ്വങ്കഷവും സരസഗംഭീരവും ഗൂഢാർത്ഥപ്രതിപാദകവുമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനമാകുന്നു. അതിന്റെ ആരംഭത്തിൽ കവി ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. “കരബദരവദാസ്തേ” എന്ന ശ്ലോകത്തിനുമേലാണ് ഇവ വരുന്നതു്.

> “തദ്ഭാഗിനേയസ്യ ച ഭാഗിനേയ–
> സ്തത്ഥൈവ നാമ്നാ ഖലു രാജരാജഃ
> വിദ്വജ്ജനാനന്ദനഹേതുഭൂതാം
> വഞ്ചീശസൂക്തിം വിവൃണോതി മോദാൽ.
>
> വിദ്യാജാലമഹോദധേഃ കവികുലശ്രേണീശിരോലംകൃതേർ–
>
> ന്നാനാസദ്ഗുണസഞ്ചയൈകവസതേർവഞ്ചിക്ഷമാധീശിതുഃ
> കാവ്യം തദ്വിബുധോപലഭ്യവിലസദ്ഗൂഢാർത്ഥരത്നാകരം
> ലക്ഷ്മീനാഥകൃപാതരീവരബലാന്നൂനം തരിഷ്യാമ്യഹം.
>
> ശ്രീവഞ്ചിഭൂപാലകൃതപ്രബന്ധ–
> ഗൂഢാർത്ഥവിദ്യാവിരഹാതുരാണാം
> മോദായ കുർവേ ഖലു സുന്ദരീം താം
> വ്യാഖ്യാമലങ്കാരമനോഹരാങ്ഗീം.
> ഉദിതാ ഖലു രാജരാജനാമ്നഃ
> സരസാലങ്കരണാവഭൂഷിതാങ്ഗീ
> അതി ചാരുപദാ തു സുന്ദരീയം
> രസികാനാം വിതനോതു മോദഭാരം.”

ലക്ഷ്മീനാഥശബ്ദംകൊണ്ടു് അച്ഛൻകോയിത്തമ്പുരാനേയും ഗ്രന്ഥകാരൻ സ്മരിച്ചിരിക്കുന്നു. അന്യാപദേശവ്യാഖ്യ മുഴുമിച്ചിട്ടില്ല. സോമവാരവ്രതവും അപൂർണ്ണംതന്നെ. അതു ഞാൻ വായിച്ചിട്ടില്ല. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷാചരിത്രത്തിൽ ഒരു ശ്ലോകവും പദവും ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

> “കദാചിദ്രാജാസൗ മധുകരപികാരാവമധുരേ
> മനോജ്ഞേ മാലേയാനിലചലിതമാകന്ദനികരേ
> മുദാ ദാരൈസ്സ്വൈരം സരസവചനാലാപചതുരൈ–
> സ്സഹാരാമേ രേമേ രതിരമണലീലാസു രസധീഃ

എന്നാണ് ശ്ലോകം. ആ ആട്ടക്കഥ 1050-ാണ്ടിടയ്ക്കു കേരള വർമ്മദേവൻ പൂരിപ്പിച്ചു.

17 ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവ് (990–1036)—ജീവിതം

സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ കനിഷ്ഠ സഹോദരനായി 990 ചിങ്ങം 3-ാംന ജനിച്ച ഉത്രംതിരുനാൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മ ഇളയതമ്പുരാനെപ്പറ്റി മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഉത്രത്തിന്ന സംസ്കൃതത്തിൽ ഭാഗ്യം എന്നൊരു പര്യായമുള്ളതിനാൽ ഭാഗ്യോദയമാർത്താണ്ഡവർമ്മാവെന്ന് അവിടത്തെ പറഞ്ഞുവരുന്നു. ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഗുരുനാഥന്മാർ തന്നെയായിരുന്നു അവിടത്തെയും ഗുരുനാഥന്മാർ. മലയാളത്തിനും തമിഴിനും പുറമെ സംസ്കൃതം, ഇംഗ്ലീഷ്, ഹിന്ദുസ്ഥാനി, മഹാരാഷ്ട്രി എന്നീ ഭാഷകളിൽ അവിടുന്നും വൈദുഷ്യം സമ്പാദിച്ചു. സംസ്കൃതത്തിൽ ജ്യേഷ്ഠനോളംതന്നെ പാണ്ഡിത്യം ഇല്ലായിരുന്നു എങ്കിലും ഇംഗ്ലീഷിൽ അവിടത്തേക്കാൾ അധികം അറിവുനേടുകയും അക്കാലത്തെ ധ്വരമാരുടെ അതിരറ്റ സ്നേഹബഹുമാനങ്ങൾക്കു പാത്രീഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. അനേകം ഭൗതിക ശാസ്ത്രങ്ങളിലും വിശേഷിച്ചു രസതന്ത്രത്തിലും അവിടുന്ന് ആർജ്ജിച്ചിരുന്ന ജ്ഞാനം വിപുലമായിരുന്നു. പാശ്ചാത്യ രീതിയിലുള്ള വൈദ്യവിദ്യയിൽ അവിടത്തേക്കുണ്ടായിരുന്ന വിചക്ഷണത ആർക്കും ആശ്ചര്യം ജനിപ്പിച്ചിരുന്നു. കൊട്ടാരത്തിൽ സ്വന്തമായി ഒരു ഡിസ്പെൻസറി സ്ഥാപിച്ച് അവിടെ രോഗികളെ താൻതന്നെ പരിശോധിച്ച് അവർക്കു മരുന്നു കൊടുക്കുകയും ലഘുപരിമാണത്തിലുള്ള ശസ്ത്രക്രിയചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നതിൽ അവിടുന്ന് അനുദിനം വ്യാപൃതനായിരുന്നതായും അറിയാം. തിരുവനന്തപുരത്തെ സർക്കാർ ഇംഗ്ലീഷുപള്ളിക്കൂടത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിയിലും അവിടുന്നു സദാ ജാഗരൂകനായിരുന്നു. ഉത്രംതിരുനാൾ 1022 ധനു 26-ാംന സിംഹാസനാരൂഢനായി. 1028 മേടം 28-ആനു-യാണ് ഗൌരി പാർവ്വതീറാണി നാടുനീങ്ങിയതു. 1024- ാമാണ്ടു തഞ്ചാവൂർ മാധവരായരെ ആയില്യംതിരുനാൾ, വിശാഖംതിരുനാൾ എന്നീ കൊച്ചു തമ്പുരാക്കന്മാരെ ഇംഗ്ലീഷ് പഠിപ്പിക്കുന്നതിനു നിയമിച്ചു. 1028 വരെ അദ്ധ്യാപകവൃത്തി തുടർന്നതിനുമേൽ മാധവരായർ ഗവർമ്മെന്റു സർവ്വീസിൽ ചേർന്ന് 1033 മകരം 6-ാംന തിരുമനസ്സിലെ ദിവാൻജിയായി. പിന്നീടു ആയില്യംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ രാജ്യഭരണകാലത്തും 1047 മേടം 31-ാംന വരെ ആ ഉന്നതസ്ഥാനത്തെ അലങ്കരിച്ച് അനന്യസുലഭമായ ഭരണകുശലതകൊണ്ടു വഞ്ചിരാജ്യത്തിനു പേരും പെരുമയും വളർത്തി. ആ മഹാനുഭാവനാണ് പിന്നീടു രാജാ സർ.റ്റി. മാധവരായരായതു്. അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി ചില സംഗതികൾ മേലും പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിവരും. 1033 കന്നി 22-ാംന മാവേലിക്കരനിന്നു രണ്ടു രാജകുമാരിമാരെ ദത്തെടുത്തു. അവരിൽ ജ്യേഷ്ഠസഹോദരിയായ ലക്ഷ്മീബായിയെ ചങ്ങനാശ്ശേരി കേരളവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാനെക്കൊണ്ടു് 1034 മേടം 13-ാംന വിവാഹം ചെയ്യിച്ചു എന്നു പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞു. അവിടുന്നാണ് പിന്നീടു കേരളസാഹിത്യചക്രവർത്തിയായിത്തീർന്ന വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ. മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു പതിമ്മൂന്നിൽച്ചില്വാനം കൊല്ലം രാജ്യഭാരം ചെയ്തു 1036 ചിങ്ങം 4-ാംന ചരമഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. ജ്യേഷ്ഠനെ അവിടുന്ന് ഈശ്വരനിർവ്വിശേഷമായി ആരാധിച്ചിരുന്നതിനാൽ ജ്യേഷ്ഠന്റെ കലാപോഷണപരിപാടി മിക്കവാറും അതേ നിലയിൽത്തന്നെ അനുഷ്ഠിച്ചുവന്നു. ഇലത്തൂർ രാമസ്വാമിശാസ്ത്രികൾ, വൈക്കത്തു പാച്ചുമൂത്തതു് മുതലായ ചില പുതിയ പണ്ഡിതമൂർദ്ധന്യന്മാരേയും ആസ്ഥാനപണ്ഡിതന്മാരായി അവിടത്തേക്കു കിട്ടി. താരതമ്യേന ജ്യേഷ്ഠൻ അധൃഷ്യനും അനുജൻ അഭിഗമ്യനുമായിരുന്നു; ഓജസ്സിനും പ്രഭാവത്തിനും പകരം അവിടത്തേയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നതു സർവ്വമനോരഞ്ജകമായ സൗമ്യത്വമായിരുന്നു. ഈ വസ്തുത ഇരയിമ്മൻതമ്പി അവിടത്തെ സ്ഥാനരോഹണാവസരത്തിൽ രചിച്ച രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളിൽ വ്യക്തമാക്കീട്ടുണ്ട്.

“അർക്കൻപോയസ്തമിച്ചോരളവതിലുളവായ്–
　　വന്ന ഗാഢാന്ധകാരം
തക്കത്തിൽദ്ദൂരെ നീക്കിക്കുവലയബഹളാ–
　　മോദമുണ്ടാക്കുവാനായ്
ചൊല്ക്കൊണ്ടീടുന്ന പൂർവാചലശിരസി വിള–
　　ങ്ങുന്ന സംപൂർണ്ണചന്ദ്രൻ
ദിക്കെല്ലാം വെണ്മചേർക്കുന്നതിനുപമ ഭവാൻ
　　തന്നെ വഞ്ചിക്ഷിതീന്ദോ!

കന്ദർപ്പൻ മൂർത്തിമാനോ? കനിവൊടവനിയിൽ–
　　ക്കല്പവൃക്ഷം ജനിച്ചോ?
പൊന്നിൻ പൂമാതിനേവം കളിനിലമധുനാ
　　പത്മനാഭൻ ചമച്ചോ?
ഇന്ദ്രൻ വന്നോ ധരിത്ര്യാം? കലയതു കുറയാ–
　　തുള്ള പൂർണ്ണേന്ദുതാനോ?
മന്യേ താപം ജനാനാം ശമയിതുമുളവാ–
　　യിങ്ങു മാർത്താണ്ഡദേവൻ.”

കഥകളിയുടെ അഭിവൃദ്ധി

ഉത്രം തിരുനാൾ മഹാരാജാവിനെ കേരളീയർ പ്രാധാന്യേന കൊണ്ടാടുന്നതു് അവിടുന്നു കഥകളിയുടെ ജീവാതുവായിരുന്നു എന്നുള്ളതുകൊണ്ടാണ്. അതിബാല്യത്തിൽത്തന്നെ അവിടത്തേക്ക് ആ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ അസാധാരണമായ അഭിനിവേശമുണ്ടായിരുന്നു. അവിടുന്നുതന്നെ കയ്യും മെയ്യും സ്വാധീനമാക്കി ഓരോ വേഷത്തിൽ അരങ്ങത്തു വന്ന് ആടി കാണികളെ രസിപ്പിക്കുകയും പാർവ്വതീറാണിയുടെ പക്കൽനിന്നു പാരിതോഷികം വാങ്ങിക്കുകയും ചെയ്തുവന്നിരുന്നതായി പഴമക്കാർ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ട്. 1003-ആണ്ടു കൊച്ചി രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ നിര്യാണത്തിൽ ആശ്രയവിഹീനയായിത്തീർന്ന ആ വിശിഷ്ടകല അന്നു തിരുവിതാംകൂർ ഇളയതമ്പുരാനായിരുന്ന ഉത്രംതിരുനാൾ തമ്പുരാന്റെ വാത്സല്യപൂർണ്ണമായ പരിലാളനത്തിൽ മേൽക്കുമേൽ വളർന്നു. ഇതരകലകളുടെ പുരശ്ചാരണത്തിൽ ജാഗരൂകനായിരുന്ന ജ്യേഷ്ഠൻ അതിന്റെ പോഷണഭാരം മാത്രം അനുജനിൽ നിക്ഷേപിച്ചതു് ആ വിഷയത്തിൽ അവിടത്തേയ്ക്കുള്ള പാടവവിശേഷത്തെ അഭിനന്ദിച്ചുതന്നെയായിരിക്കണം. ഇളയതമ്പുരാന്റെ വാസസ്ഥലം വലിയ കൊട്ടാരത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമായ ഭജനപ്പുരക്കൊട്ടാരത്തിലായിരുന്നു. കുറെ അകലെയുള്ള പൂജപ്പുരക്കൊട്ടാരവും അവിടത്തെ അധീനതയിലായിരുന്നതിനാൽ അവിടെവെച്ചാണ് കഥകളി നടത്തിവന്നതു്. പല ദിക്കുകളിൽനിന്നും പ്രശസ്തന്മാരായ നടന്മാരെ വരുത്തിയും മുഖശ്രീയും വേഷച്ചേർച്ചയുമുള്ള യുവാക്കന്മാരെ തിരഞ്ഞെടുത്തു് അഭ്യസിപ്പിച്ചും ഒരു നല്ല കഥകളിയോഗം അവിടുന്നു രൂപവൽകരിച്ചു. അതിനെ ആദ്യകാലത്തു പൂജപ്പുരക്കൊട്ടാരംവക കഥകളിയോഗമെന്നും തിരുമനസ്സിലെ സിംഹാസനരോഹണത്തിനു ശേഷം വലിയ കൊട്ടാരം വക കഥകളിയോഗമെന്നും ജനങ്ങൾ പറഞ്ഞുവന്നു. കപ്ലിങ്ങാടൻ, കല്ലടിക്കോടൻ, വെട്ടത്തു് എന്നീ മൂന്നു സംപ്രദായങ്ങളിലേയും വിശേഷഗുണങ്ങൾ സമ്മേളിപ്പിച്ചാണ് അവിടുന്നു കൊട്ടാരം കളിക്കാരെ പരിശീലിപ്പിച്ചതു്. കോട്ടയത്തിനു സമീപം കുടമാളൂർ ദേശത്തുകാരനായ വിളായിക്കോട്ടു നമ്പൂരിയാണ് ആ വിഷയത്തിൽ അവിടത്തേയ്ക്കു വിദഗ്ദ്ധോപദേശം നല്കുകയും നല്ല നടന്മാരെ യോഗത്തിൽ ചേർക്കുന്നതിനായി നാനാദേശങ്ങളിൽ നിന്നു കൊണ്ടുവരികയും ചെയ്തുവന്നതു്. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു നേരിട്ടു പരിശോധിച്ചു തൃപ്തിപ്പെടാതെ ആർക്കും ആ യോഗത്തിൽ നടനായി ചേരുവാൻ മാർഗ്ഗമുണ്ടായിരുന്നില്ല. വളരെ മെച്ചത്തിലുള്ള ഒരുകൂട്ടം കളിക്കോപ്പും ആ യോഗത്തിന്റെ ആവശ്യത്തിന്നായി അവിടുന്നു തീർപ്പിച്ചുകൊടുത്തു. അങ്ങനെ അല്പകാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഈശ്വരപിള്ള, പഴയ കൊച്ചുകൃഷ്ണപിള്ള, പുത്തൻ കൊച്ചുകൃഷ്ണപിള്ള, പഴവങ്ങാടി നാണുപിള്ള, കണ്ടച്ചപ്പണിക്കർ, കൊച്ചപ്പപ്പണിക്കർ, വലിയ കൊച്ചയ്യപ്പപ്പണിക്കർ, ശേഖരവാരിയർ, കണ്ടിയൂർ പപ്പുപിള്ള, കിട്ടുപ്പണിക്കർ, കിട്ടുണ്ണി, നളനുണ്ണി എന്നിങ്ങനെ അനുഗൃഹീതന്മാരായ പല അഭിനേതൃമൂർദ്ധന്യന്മാരും ആ യോഗത്തിലെ അംഗങ്ങളായിത്തീർന്നു.

“കൊച്ചയ്യപ്പനു കത്തിയും കരിയുമാം പച്ചയ്ക്കിടിച്ചേന്നനും
മെച്ചത്തിൽസ്സരസം പതിഞ്ഞപദമങ്ങാടീടുവാനുണ്ണിയും”

ഇത്യാദി ശ്ലോകത്തിൽ അവിടുന്നുതന്നെ അവരിൽ ചിലരുടെ സിദ്ധിവിശേഷങ്ങളെ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. നളനുണ്ണിയുടെ ശരിയായ പേരു് എന്തെന്നറിയുന്നില്ല. അദ്ദേഹവും കിട്ടുണ്ണിയും സഹോദരന്മാരായിരുന്നു. കൊച്ചയ്യപ്പപ്പണിക്കരെപ്പോലെ അലർച്ചയ്ക്കു് ഒരു നടൻ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അവരെപ്പറ്റിയെല്ലാം തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു് അപാരമായ വാത്സല്യമുണ്ടായിരുന്നു. ആ നടരത്നഹാരത്തിൽ നടുനായകമായി ശോഭിച്ചതു് ഈസ്വരപിള്ളയാണ്. ഈശ്വരപിള്ള, അഥവാ കുമാരൻ ഈശ്വരൻ, വിളവംകോട്ടുതാലൂക്കിൽ ഒരു ദരിദ്ര കുടുംബത്തിലെ അംഗമായിരുന്നു. നടനകലയിൽ അനുദിനം സമ്പാദിച്ച അഭൗമമായ പാടവംനിമിത്തം അദ്ദേഹം തിരുമനസ്സിലെ പ്രത്യേകപ്രീതിക്കു പാത്രീഭവിക്കുകയും പള്ളിയറ വിചാരിപ്പുകാരനായി നിയമിതനാകുകയും ചെയ്തു, അവിടത്തെ മരണാനന്തരവും ആ കലാപ്രണയി പല സ്ഥലങ്ങളിലും സഞ്ചരിച്ചു ക്ഷേത്രപരിധികളിൽ ഉത്സവാവസരത്തിലും മറ്റും ചില കഥകളിയോഗങ്ങളിൽ സ്വയമേവ പങ്കുകൊണ്ടു ശാരദാദേവിയെ തന്റെ അഭിനയകൈങ്കര്യംകൊണ്ടു ആരാധിച്ചുവന്നു. വിചാരിപ്പുകാർ 1028-ാണ്ടിടയ്ക്കു തിരുമനസ്സിലെ ഉപദേശമനുസരിച്ചു തിരുവനന്തപുരത്തു കേരളവിലാസം എന്നൊരു മുദ്രാലയം സ്ഥാപിക്കുകയും അതിൽനിന്ന് 1033-ാണ്ടു് അൻപത്തിനാലു ദിവസത്തെ ആട്ടക്കഥകൾ എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ ഗ്രന്ഥം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. അതു ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന് ഒരു പരമോപകാരമായി പരിണമിച്ചു. ആ മുദ്രാലയത്തിൽനിന്നുതന്നെ 1028-ൽ സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെയും ഇരയിമ്മൻതമ്പിയുടെയും ചില കീർത്തനങ്ങളും മറ്റും പ്രകാശനം ചെയ്യുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അധ്യാത്മരാമായാണം, നളചരിതം എന്നീ കിളിപ്പാട്ടുകളും അവിടെ മുദ്രണം ചെയ്തതായി കാണുന്നു. അതാണ് കേരളത്തിൽ ഗവർമ്മെൻറിന്റെയും മിഷണറിമാരുടെയും അല്ലാത്ത ആദ്യത്തെ അച്ചുക്കൂടം എന്നു തോന്നുന്നു. 54 ദിവസത്തെ ആട്ടക്കഥയിൽ വ്യോമാസുരവധംപോലെയുള്ള ചില പൊട്ടക്കൃതികളും കടന്നുകൂടീട്ടുണ്ടെങ്കിലും പ്രായേണ നല്ല കഥകൾക്കേ പ്രവേശം അനുവദിച്ചുകാണുന്നുള്ളു. അതിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ള ആട്ടക്കഥകളിലെ തെറ്റു തിരുത്തുന്നതിൽ 1031-ൽ യശശ്ശരീരനായ രവിവർമ്മൻ തമ്പിക്കും ഒരു പങ്കുണ്ടായിരുന്നു എന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

18 സിംഹധ്വജചരിതം ആട്ടക്കഥ

തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അനേകം ആട്ടക്കഥകൾ തനിക്ക് അഭിമതന്മാരായിരുന്ന കവികളെകൊണ്ടു രചിപ്പിച്ചു. രവിവർമ്മൻതമ്പി

"ശ്രീരാമവർമ്മകുലശേഖരസോദരസ്യ
മാർത്താണ്ഡവർമ്മയുവഭൂമിപതേർന്നിദേശാൽ
കേനാപി തൽപദജുഷാ കില ദക്ഷയാഗ–
നാട്യപ്രബന്ധമുദിതം സുധിയഃ പുനന്തു"

എന്നു ദക്ഷയാഗത്തിലും, കൊച്ചുപിള്ളവാരിയർ

"നൃപേന്ദ്രകുലശേഖരക്ഷിതിപസോദരസ്യോജ്ജ്വല–
പ്രശാന്തഗുണശാലിനോ യുവമഹീപതേരാജ്ഞയാ
കൃതാം കിമപി കേനചിത്ത്വഭിനയോചിതമുർവശീ–
സ്വയംവരകഥാം ബുധാശ്ശൃണ്വണഗോചരീകുർവതാം"

എന്ന് ഉർവ്വശീസ്വയംവരത്തിലും പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിൽനിന്ന് ആ രണ്ടു കഥകളും അവർ നിർമ്മിച്ചത് അവിടുന്നു യുവരാജാവായിരുന്നപ്പോൾ നല്കിയ നിദേശമനുസരിച്ചാണെന്നു കാണാവുന്നതാണ്. അത്തരത്തിലുള്ള കൃതികൾക്കുപുറമേ താനും ഒരു കഥ രചിക്കുകയുണ്ടായി; അതാണ് സിംഹധ്വജചരിതം. ഇതിവൃത്തം കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ ശിവപുരാണത്തിൽ പ്രതിപാദിതമായ കാശിമാഹാത്മ്യംതന്നെയാണ്. രംഗപ്രയോഗത്തിന് അനുഗുണമായ വിധത്തിൽ കവി ആ കഥയിൽ പല വ്യത്യാസങ്ങളും വരുത്തീട്ടുണ്ട്. തമ്പുരാന്റെ സാഹിത്യം രണ്ടാംകിടയിലേ നില്ക്കുന്നുള്ളൂ. ഒരു ശ്ലോകവും അതിനോടു ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള പദത്തിൽ ഏതാനും ഭാഗവും ഉദ്ധരിക്കാം.

"നീലകണ്ഠമകുടീധൃതാം നിഖിലപാപസഞ്ചയവിനാശിനീം
നിമ്നഗാമഥ നിഷേവിതും നിഭൃതമുദ്യതോ നൃപതിശേഖരഃ
നീലകണ്ഠകളഹംസമുഖ്യഖഗഭൂഷിതാം നിഹതകണ്ടകോ
വിന്ധ്യകാനനഭുവം നിരീക്ഷ്യ കുതുകാന്വിതസ്സപദി
സോബ്രവീൽ"

പല്ലവി: വിന്ധ്യാദ്രി ദേശമിതു ബന്ധുരമഹോ!

അനുപല്ലവി: സന്തോഷചാരിയാം സരസിജശരൻതന്റെ
സാരകേളീഗൃഹംപോലെ സാനുമാൻ വിലസുന്നു (വിന്ധ്യാ)

ചരണം: 1 അത്ഭുതസിതമണി സൽപ്രഭ തടവിന
ശുഭ്രതരജലഭരിതപത്മാകരങ്ങൾ കണ്ടാൽ
കെല്പേറും വീരനാം ദർപ്പകമഹീശനുടെ
വിഭ്രമമിയലുന്ന ദർപ്പണമെന്നു തോന്നും (വിന്ധ്യാ)

2 ഏകത്ര മോഹനകോകിലഗാനാനുകൂലം
കേകിനടീജാലങ്ങൾ സാകമതിമോദേന
മാകന്ദതരുനിബിഡമാകുന്ന കാനനേ
മാധുര്യമോടവിടെ മഞ്ജുതരമാടുന്നു. (വിന്ധ്യാ)

19 അരിപ്പാട്ടു കൊച്ചുപിള്ളവാരിയർ (960–1014)—ജീവിതം

സ്വാതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ സംസ്കൃത ഗുരുവായ അരിപ്പാട്ടു കൊച്ചുപിള്ളവാരിയരെ ഇതിനുമുൻപു പ്രസംഗവശാൽ സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അരിപ്പാട്ടു കിഴക്കേടത്തെന്നും ചെമ്പകശ്ശേരിയെന്നും രണ്ടു പ്രസിദ്ധങ്ങളായ പാരശവ ഭവനങ്ങളുണ്ടു്. കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലും പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിലും ആ രണ്ടു വാര്യങ്ങളിലും അനേകം സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാരുണ്ടായിരുന്നു. അവരിൽ കിഴക്കേടത്തുവാര്യത്തിലെ ഒരംഗമാണു് കൊച്ചുപിള്ളവാരിയർ. കൊച്ചുപിള്ള എന്നതു് ഓമനപ്പേരാണു്. ശങ്കരനെന്നായിരുന്നു സാക്ഷാൽ നാമധേയം. വാരിയർ 960-ാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തെ വലിയ കൊട്ടാരത്തിൽ അധ്യാപനത്തിനു ചങ്ങനാശ്ശേരി അച്ഛൻകോയിത്തമ്പുരാന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു തിരഞ്ഞെടുത്തതു് ഇരയിമ്മൻ തമ്പിയായിരുന്നു. 992-മുതൽ അദ്ദേഹം പ്രവൃത്തിപ്പള്ളിക്കൂടം വാധ്യാരായിരുന്നു. 998-ലാണു് കൊട്ടാരത്തിൽ അധ്യാപനം ആരംഭിച്ചതു് എന്നും അനുവാചകന്മാർ ധരിച്ചിരിക്കുമല്ലോ. വാരിയർ പേരുകേട്ട ഒരു ജ്യോത്സ്യനുമായിരുന്നു. സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനു ‘വാരരാശാ’ന്റെ പേരിൽ അത്യന്തം സ്നേഹമുണ്ടായിരുന്നു. 998 മുതൽ നിരന്തരമായി തിരുവനന്തപുരത്തു തന്നെയാണു് വാരിയർ താമസിച്ചതു്. 1011-ൽ മഹാരാജാവു് അവിടത്തെ വടക്കൻയാത്രയിൽ അരിപ്പാട്ടു് എഴുന്നള്ളുകയും കിഴക്കേടത്തുവാര്യത്തു ചെന്നു് എല്ലാ അംഗങ്ങൾക്കും ഓണപ്പുടവ സമ്മാനിക്കുകയും ചെയ്തു. വാരിയർ 1014-ാണ്ടു മരിച്ചതിനു രേഖയുണ്ടു്.

20 ഉർവശീസ്വയംവരം കഥകളി

വാരിയരുടെ കൃതിയായി ഉർവശീസ്വയംവരം കഥകളിമാത്രമേ കിട്ടീട്ടുള്ളു. ഇംഗ്ലീഷു സുബ്ബാരായരുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് ഈസോപ്പിന്റെ ചില സാരോപദേശകഥകൾ അദ്ദേഹം ഭാഷാഗദ്യത്തിൽ തർജ്ജമ ചെയ്തിട്ടുള്ളതായി പി. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള ഭാഷാചരിത്രത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു പരമാർത്ഥമാണ്. ആ തർജ്ജമ മുപ്പതു കൊല്ലത്തിനുമുൻപു ഞാനും കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ചെറിയ വാചകങ്ങളിൽ ഏറ്റവും ലളിതമായ ശൈലിയിലാണ് ആ വിവർത്തനം എന്നുമാത്രമേ ഇപ്പോൾ ഓർമ്മയുള്ളു. ഇന്ന് ആ കൈയെഴുത്തു പുസ്തകം എവിടെയാണെന്ന് അറിയുന്നില്ല. ഉർവ്വശീസ്വയംവരം ഉത്രംതിരുനാൾ ഇളയതമ്പുരാന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചു രചിച്ചതാണെന്നു മുൻപു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. കാളിദാസന്റെ വിക്രമോർവ്വശീയത്തിലെ ഇതിവൃത്തത്തെത്തന്നെയാണ് കവി ഉപജീവിച്ചിട്ടുള്ളത്. സിംഹവക്ത്രൻ എന്ന അസുരനേയും മറ്റും അരങ്ങു കൊഴുക്കുന്നതിനായി പ്രവേശിപ്പിച്ചുകാണുന്നു. വാരിയരുടെ കവിത സിംഹധ്വജചരിതത്തിനു മേലേയാണെങ്കിലും ഒന്നാംകിടയിൽനിന്ന് അല്പം താഴെയേ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുള്ളു. അദ്ദേഹത്തിനു വ്യാകരണത്തിലുണ്ടായിരുന്ന അവഗാഹത്തിന് അതു സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നുണ്ട്. ഒരു ശ്ലോകവും ഒരു പദത്തിൽനിന്നു ചില വരികളും ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

ശ്ലോകം:

> “സന്ധ്യായേതി മനസ്സു സിന്ധുനിനദപ്രഖ്യം
>   ധ്വനിഞ്ചോദ്വമൻ
> ബന്ധൂകദ്യുതിബാന്ധവാക്ഷിയുഗളീസന്ധുക്ഷമാണാനലഃ
> സ്കന്ധാവാരധുരന്ധരൈരനുഗതോ
>   ബന്ധുവ്രജൈർബന്ധുരൈ–
> രന്ധാത്മാപ്യമൃതാന്ധസാം രിപുരസൗ
>   രുന്ധന്നഭാണീന്നൃപം.”

കുമ്മി: “മൈക്കുഴലിമാർക്കു രത്നഭൂതേ! സഖി!
ചൊല്ലൊല്ലോണ്ടു വാഴുന്ന രത്നലതേ!
ദിക്കരികുംഭം-തനിക്കുള്ളോരുൽക്കടഡംഭം–
ശമിപ്പിക്കും പൊല്ക്കചകുംഭം-കലുങ്ങവേ
സൽക്കലാരംഭം-കണ്ടീടുമ്പോ–
ളിക്കണ്ടൊരു മൈക്കണ്ണികളുൾക്കാമ്പു കുളിർക്കുംപടി
തക്കത്തിൽക്കുമ്മിയടിക്ക ബാലേ! അതി–
നാർക്കുള്ളു വൈഭവം നിന്നെപ്പോലേ?”

“വർണ്ണം ക്യാൽധരുവെന്ന വിശേഷം” എന്ന വരിയിൽനിന്നു ഗാനനിർഭരമായ സാഹിത്യോദ്യാനത്തിലെ മന്ദമാരുതൻ അദ്ദേഹത്തേയും വീജനം ചെയ്തിരുന്നുവെന്ന് ഊഹിക്കാം.

21 രാമവർമ്മവിജയം ചമ്പു

സ്വാതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ അപദാനങ്ങളെ വിഷയീകരിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു സംസ്കൃതചമ്പുവാണ് രാമവർമ്മവിജയം. അതുമുഴുവൻ കിട്ടീട്ടില്ല. തെക്കൻ തിരുവിതാംകൂറിൽ മഹാദാനപുരം ഗ്രാമക്കാരനും കന്യാകുമാരി ഭഗവതിയുടെ ഭക്തനുമായ ഒരു ബ്രാഹ്മണനാണ് അതിന്റെ പ്രണേതാവ്.

> "വഞ്ചിഭൂപവാഞ്ഛിതാർത്ഥദായകസ്ത്വഹർന്നിശം
> വഞ്ചിഭൂപചിത്തപദ്മപഞ്ജരസ്ഥിതോ ഹരിഃ
> വഞ്ചിഭൂപസൽപ്രബന്ധവാഞ്ഛിതാർത്ഥസാധകഃ
> പഞ്ചലാങ്ഗലാഗ്രഹാരവാസിനം സദാവതു"

എന്ന ശ്ലോകത്തിലെ 'പഞ്ചലാങ്ഗലാഗ്രഹാരം' മഹാദാനപുരത്തിന്റെ നാമാന്തരമാണ്. മഹാരാജാവിന്റെ കവിത്വത്തേയും വിദ്വൽപ്രോത്സാഹനത്തേയും വർണ്ണിക്കുന്ന മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങളും ഒരു ഗദ്യവും താഴെ ചേർക്കുന്നു,

> "യത്സാഹിത്യസുധാരസം ശ്രുതിപുടൈഃ
> പീത്വാ സദാ സൂരയഃ
> കായക്ലേശമൃതേ ഭൃശം ബഹുവിധാ–
> യാസേന ലബ്ധാമൃതാൻ
> മന്യന്തേ ദിവിഷദ്ഗണാനപി ഹൃദാ
> സ്വേഭ്യോല്പഭാഗ്യാൻ ക്ഷിതൗ
> കസ്യ സ്യാൽ സ്തുതിഗോചരഃ കവിമണി–
> വഞ്ചിക്ഷമാവല്ലഭഃ?
>
> പ്രാപ്യാനുഗ്രഹമന്യദുർല്ലഭമഹോ! ശ്രീപദ്മനാഭപ്രഭോ–
> ശ്ചിത്തക്ലേശമൃതേ മനോജ്ഞകവനം ലോകോത്തരം
> സാംപ്രതം
> കുർവൻ ശ്രീകുലശേഖരാഖ്യനൃപതിസ്സർവാസു വിദ്യാസു യ–
> ശ്ശാസ്ത്രജ്ഞാനവിശാരദോ വിജയതേ
> സാഹിത്യവിദ്യാപണഃ.
>
> മുദ്രിതം പ്രതിസാഹിത്യം പദ്മനാഭസ്യ മുദ്രയാ
> പദ്മനാഭനിയോഗേന നൂനം വഞ്ചിമഹീഭൃതാ"

ഗദ്യം: "സ താവൽ പുനരിത്ഥമനവദ്യൈഃ പദ്യൈരതിഹൃദ്യൈർഗ്ഗദ്യൈശ്ച പ്രതിപദം ജനാനാം പ്രമോദം ജനയൻ ഭോജരാജ ഇവാഭിനവകവനരസം സദാനുഭവന്നാസ്തേ; യസ്യ കിലമാനസവിചിന്തിതപദ്മനാഭസ്യ വിതരണവിജിതചിന്താമണേഃ കവിമുഖാരവിന്ദതരണേഃ ശ്രീവഞ്ചിമഹാരാജചൂഡാമണേരപരിമിതഭാഷാവിരചിതകവനചാതുര്യം സകലജനാ നാമാശ്ചര്യകം ഭവതി. ഏകൈകഭാഷയാ പ്രോക്തം കാളിദാസാദിഭിഃ, അനേനാനേകവിധസാഹിത്യമനേകഭാഷയാ."

ഈ കവിയുടെ 'അഷ്ടാദശസു ഭാഷാസു' എന്ന ശ്ലോകാർദ്ധം മുൻപ് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

22 കൊടുങ്ങല്ലൂർ വിദ്വാൻ ഇളയതമ്പുരാൻ (975-1026)—പീഠിക

സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ സമകാലികനായി കേരളദേശത്തെ അലങ്കരിച്ചിരുന്ന മറ്റൊരു മഹാകവി മൂർദ്ധന്യനെപ്പറ്റിയാണ് ഇനി പ്രസ്താവിക്കുവാൻ പോകുന്നതു്. കൊടുങ്ങല്ലൂർ വിദ്വാൻ ഇളയതമ്പുരാൻ എന്ന പേരിൽ വിശ്വവിശ്രുതനായിത്തീർന്ന അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ സർവ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രരായ മഹാപുരുഷന്മാർ നമ്മുടെ നാട്ടിൽവളരെ വിരളമായേ അവതരിച്ചിട്ടുള്ളു. ഒരു കവിസമ്രാട്ടെന്നുള്ളതിനുപുറമേ അദ്ദേഹം (1) വ്യാകരണം, (2) തർക്കം, (3) ജ്യോതിഷം, (4) സ്മൃതി എന്നീ വിഷയങ്ങളിലും പാരംഗതനായിരുന്നു; എന്നു മാത്രമല്ല (5) സംഗീതം, (6) വൈദ്യകം, (7) ശില്പശാസ്ത്രം, (8) അഭിനയം എന്നീവിദ്യകളിലും വിസ്മയനീയമായ വിജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. ഈ വിഷയങ്ങളിൽ വ്യാകരണംമാത്രമേ ആ മഹാത്മാവു ഗുരുമുഖത്തിൽ നിന്നു നിഷ്കൃഷ്ടമായി പഠിച്ചു എന്നു പറയുവാൻ നിവൃത്തിയുള്ളു. ശേഷമുള്ളവയിൽ അദ്ദേഹം നിഷ്ണാതനായതു പ്രാധാന്യേന വാസനയുടെ തള്ളിച്ചകൊണ്ടും പ്രയത്നത്തിന്റെ നൈരന്തര്യംകൊണ്ടും സർവ്വോപരി കുടുംബപരദേവതയായ ഭദ്രകാളിയുടെ പ്രസാദംകൊണ്ടുമാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. യാവജ്ജീവം അധ്യേതാവും അദ്ധ്യാപകനുമായി കാലയാപനംചെയ്ത അദ്ദേഹം ശിഷ്യസമ്പത്തുകൊണ്ടും രാജരാജനായിരുന്നു. വെണ്മണിപ്രസ്ഥാനം എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ ഭാഷാകവനപദ്ധതിക്കു ബീജാവാപം ചെയ്തതും അദ്ദേഹമാണെന്നു സ്ഥാപിക്കാം. ഉദാരചരിതനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമധേയസ്മരണം സഹൃദയഹൃദയങ്ങളിൽ പ്രകൃഷ്ടമായ ആദരവൈവശ്യത്തെ ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുന്നു.

ജനനവും വിദ്യാഭ്യാസവും

വിദ്വാൻ ഇളയതമ്പുരാന്റെ നാമധേയം ഗോദവർമ്മ എന്നായിരുന്നു. അദ്ദേഹം കൊടുങ്ങല്ലൂർ രാജകുടുംബത്തിൽ 957-ാണ്ടു കുംഭമാസത്തിൽ സ്വാതിനക്ഷത്രത്തിൽ ജനിച്ച കുഞ്ഞിക്കുട്ടിത്തമ്പുരാട്ടിയുടെയും വെള്ളാങ്ങല്ലൂർ എളകുറിശ്ശി മാതൃദത്തൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെയും പുത്രനായി 975-ാണ്ടു കുംഭമാസത്തിൽ അവിട്ടം നക്ഷത്രത്തിൽ ജനിച്ചു. ശൈശവത്തിൽ കുലഗുരുവായ വളപ്പിൽ ആശാൻ സംസ്കൃതത്തിൽ ചില പ്രാഥമികപാഠങ്ങൾ പഠിപ്പിച്ചപ്പോൾ ആ ഭാഷയുടെ നേർക്കു നമ്മുടെ ബാലന് എന്തെന്നില്ലാത്ത അഭിനിവേശം തോന്നുകയും തനിക്ക് ആ മാർഗ്ഗത്തിൽ എങ്ങനെ സഞ്ചരിച്ചാൽ വിജയം സിദ്ധിക്കുമെന്ന് അദ്ദേഹം അമ്മയോടു ചോദിക്കുകയും ചെയ്തു. അമ്മ "വിദ്യാരൂപിണിയായ നമ്മുടെ പരദേവതയെ സേവിച്ചാൽ മതി" എന്ന് ഉപദേശിക്കയാൽ അന്നുമുതൽ ഏകതാനനായി ആ വ്രതം അനുഷ്ഠിച്ചു. 12-ാമത്തെ വയസ്സിൽ പ്രാതഃസ്നാനത്തിനായി കുളത്തിലിറങ്ങിയപ്പോൾ ഒരു മുതലയുടെ പുറത്തു ചവിട്ടി എങ്കിലും അതിന്റെ വാലിന്മേലുള്ള മുള്ളുകൾകൊണ്ടു ചില മുറിവുകൾ ഉണ്ടായതല്ലാതെ വേറെ അപകടമൊന്നും പറ്റിയില്ല.

> "സ ബാല ഏവ സ്ഥിരധീശ്ശുഭാത്മാ
> കാളീം കുരുംബാമഭജന്മഹാത്മാ
> യഥാ ധ്രുവോ മാതൃഗിരാ രമേശം
> സർവ്വോത്തമം സ്ഥാനമവാപ്തുകാമഃ.
>
> ആകണ്ഠമഗ്നശ്ശിശിരേ സ്മരൻ യഃ
> കാളീം വ്രണം നാഗണയൽ പദേ സ്വേ
> കുംഭീരപുച്ഛാസിവിഘട്ടനോത്ഥം
> ധീരേഷു വിഘ്നാ ഹ്യഫലാ ഭവന്തി"

എന്നീ പദ്യങ്ങളിൽ കവിസാർവ്വഭൗമൻ കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'വിദ്വദ്വരാജചരിത'ത്തിൽ ഈ സംഭവങ്ങളെ അനുസ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പതിനാറാമത്തെ വയസ്സിൽ സമാവർത്തനം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഗോദവർമ്മ കൊടുങ്ങല്ലൂരെ നാലാംമുറത്തമ്പുരാനായിരുന്നു. അതിനുമേൽ പലതരത്തിലുള്ള കായികാഭ്യാസങ്ങളിലും ആയുധപ്രയോഗങ്ങളിലും പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിച്ചു. തദനന്തരം ദേശമങ്ങലത്തു കൃഷ്ണവാരിയരുടെ ശിഷ്യനായ ഒരു ശാസ്ത്രികളോടു സിദ്ധാന്തകൗമുദീപൂർവ്വാർദ്ധവും അതു കഴിഞ്ഞു വൈയാകരണകേസരിയായ ആറ്റൂർ അടിതിരിയോട് ഉത്തരാർദ്ധവും പ്രൗഢമനോരമയിൽ "അഥോച്യേത യുഗപദധികരണമവചനതയാ" എന്ന കക്ഷ്യവരെയുള്ള ഭാഗവും പഠിച്ചു. അന്ന് അദ്ദേഹം മൂന്നാംമുറയായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. പിന്നീട് അടിതിരിക്കു കൊച്ചിയിലെ ഒരു തമ്പുരാനെ ശാസ്ത്രാഭ്യാസം ചെയ്യിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി തൃപ്പൂണിത്തുറെ താമസിക്കേണ്ടിവന്നു എങ്കിലും അദ്ദേഹം കൂടെക്കൂടെ കൊടുങ്ങല്ലൂരേയ്ക്കും പോയി തന്റെ ശിഷ്യോത്തമന് ഉൽഗ്രന്ഥപഠനത്തിൽ നേരിടുന്ന സംശയങ്ങൾ പരിഹരിച്ചുവന്നു. തർക്കശാസ്ത്രം തമ്പുരാൻ അഭ്യസിച്ചതു് ആരോടാണെന്നറിയുന്നില്ല. എങ്കിലും ആ ശാസ്ത്രത്തിലും ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണം ചെയ്യുന്നതിനും ശിഷ്യന്മാരെ ദിനകരംവരെ പഠിപ്പിക്കുന്നതിനും വേണ്ട വൈദുഷ്യം അദ്ദേഹം സമ്പാദിക്കാതെയിരുന്നില്ല. ജ്യോതിഷത്തിൽ കുറേ ക്രിയാഭാഗം ബാല്യത്തിൽ അഭ്യസിക്കുകയും ഒരിക്കൽ തന്റെ ദത്തകുലത്തിലെ മാതുലനായ അയിരൂർ കോവിലകത്തെ ഒരു രാജാവിനോടു പഞ്ചബോധക്രിയകളുടെ യുക്തി ചോദിച്ചു മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തതല്ലാതെ ഉപാധ്യായന്മാരിൽനിന്നു താനൊന്നും പഠിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം പറയാറുണ്ടായിരുന്നു. 1027-ൽ തീപ്പെട്ട വീണക്കാരൻ കൊടുങ്ങല്ലൂർ വലിയ തമ്പുരാൻ വീണയ്ക്കു മട്ടു വയ്ക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള പ്രയോഗപാടവം കണ്ടു് അത്ഭുതപ്പെട്ടിരുന്നു; ഓടക്കുഴൽ വായനയിലും അദ്ദേഹം വിദഗ്ദ്ധനായിരുന്നു. ആ വലിയ തമ്പുരാന്റെ ശിഷ്യനാണ് തിരുവിതാംകൂർ ഉത്രംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ ആസ്ഥാനവിദ്വാനും കേരളവർമ്മദേവന്റെ സങ്ഗീത വിദ്യാഗുരുവുമായിരുന്ന മഞ്ഞപ്ര വെങ്കടാദ്രി ഭാഗവതരും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രൻ കല്യാണകൃഷ്ണഭാഗവതരും. ഇളയ തമ്പുരാൻ അഷ്ടാങ്ഗഹൃദയവും ചില ശിഷ്യന്മാരെ അഭ്യസിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. കുഷ്ഠരോഗിയായ ഒരു തന്തുവായനെ കർമ്മവിപാകമനുസരിച്ച് അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടപരിഹാരങ്ങൾ പറഞ്ഞുകൊടുത്ത് ഉല്ലാഘനാക്കിയതായും ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. ഇതെല്ലാം നോക്കുമ്പോൾ

> "സമസ്തശാസ്ത്രാംബുധിമന്ഥനാദ്രി–
> ർമ്മൂലം പഠൻ പാഠവിശേഷതോ യഃ
> വ്യാഖ്യാസഹസ്രാർത്ഥമകുണ്ഠബുദ്ധിഃ
> പ്രകാശയാമാസ ഗുരുത്തമാനാം"

എന്ന കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാന്റെ പ്രശംസയെ ആ സരസ്വതീ വല്ലഭൻ പരിപൂർണ്ണമായി അർഹിക്കുന്നു.

ശിഷ്യന്മാർ

വ്യാകരണത്തിൽ ഇളയതമ്പുരാന്റെ പ്രധാന ശിഷ്യന്മാർ (1) കുംഭകോണം കൃഷ്ണശാസ്ത്രി (2) വൈക്കത്തു പാച്ചുമൂത്തതു് (3) കോയിക്കൽമഠത്തിൽ കൊച്ചുണ്ണിത്തിരുമുല്പാട് ഇവരായിരുന്നു. കൃഷ്ണശാസ്ത്രികൾ 1040 മുതൽ കൊടുങ്ങല്ലൂർക്കോവിലകത്തെ വ്യാകരണാദ്ധ്യാപകനായി. 990 മുതൽ 1074 കർക്കടകം 18-ാംനു വരെയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം. പാച്ചുമൂത്തതിനെപ്പറ്റി അന്യത്ര പ്രസ്താവിക്കും. കൊച്ചുണ്ണിത്തിരുമുല്പാട് അന്നത്തെ വലിയ തമ്പുരാന്റെ കാര്യസ്ഥനായിത്തീർന്നതിനാൽ തന്റെ വ്യാകരണപാണ്ഡിത്യം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള സൗകര്യം അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചില്ല. എങ്കിലും ആ ശിഷ്യവര്യനെ വ്യാകരണം അഭ്യസിപ്പിക്കുന്ന കാലത്താണ് 'തസ്യാപത്യം' (4-1-92) എന്ന പാണിനിസൂത്രത്തോട് അനുബദ്ധമായ

> "തസ്യേദമിത്യപത്യേപി ബാധനാർത്ഥം കൃതം ഭവേൽ
> ഉത്സർഗ്ഗശ്ശേഷ ഏവാസൗ വൃദ്ധാന്യസ്യ പ്രയോജനം"

എന്ന വാർത്തികശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥത്തിൽ ഗുരുനാഥനു സന്ദേഹം തോന്നുകയും അന്നു രാത്രി ആ വാർത്തികത്തിന്

> "തസ്യേദമിത്യേവ ഭവേദപത്യേ–
> പ്യണീത്യദസ്സൂത്രമിദം കിമർത്ഥം?
> ആവശ്യകം ചേദിദമുത്തരാർദ്ധം
> തർഹ്യസ്യ പാർത്ഥക്യമനർത്ഥകം സ്യാൽ.
>
> അത്രോച്യതേ ബാധകബാധനാർത്ഥം
> സൂത്രം വൃഥാ ഭാഷിതവാൻ മഹർഷിഃ
> അശൈഷികാണാം നനു ശൈഷികച്ഛ–
> ബാധാ കഥം സ്യാദിതി ചേൽ ശൃണു ത്വം.
>
> സൂത്രൈക്യതഃ ശബ്ദവിശേഷസംബ–
> ദ്ധോപത്യരൂപോ ഭവതീഹ യോർത്ഥഃ
> തസ്യൈവ താവൽ പ്രകൃതോപയോഗേ–
> സ്യാശേഷതാർത്ഥസ്യ തതോപരസ്യ.
>
> തഥാച വൃദ്ധാച്ഛവിധിപ്രസംഗം
> സ്യാദിത്യതഃ സൂത്രമിദം വിഭക്തം"

എന്ന വ്യഖ്യാനം രചിച്ചതിനുമേൽ തൃപ്തിവരികയും ചെയ്തു. ജ്യോതിഷത്തിൽ ഇളയതമ്പുരാന് (1) കൊടുങ്ങല്ലൂർ രാമവർമ്മ രാജാവ് (2) നാണുജ്യോത്സ്യൻ (3) കറുത്തേടത്തു നമ്പൂരി മുതലായി പല ശിഷ്യന്മാരുമുണ്ടായിരുന്നു. രാമവർമ്മരാജാവ് മൂപ്പുവാണ് 1041-ൽ തീപ്പെട്ടു. നാണുജ്യോത്സ്യരുടെ താമസം ഗുരുനാഥന്റെ കൂടെത്തന്നെയായിരുന്നു. 84 വയസ്സുവരെ അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരിക്കുകയും ആ വിദ്യകൊണ്ടു ധാരാളം ധനം സമ്പാദിക്കുകയും ചെയ്തു. കറുത്തേടത്തു നമ്പൂരി യുക്തിഭാഷ പഠിച്ചു. മൂത്തേടത്തു കടലായി നമ്പൂരിപ്പാട്ട് ഇളയതമ്പുരാനോട്ട് അഭ്യസിച്ചതു മാതംഗലീലയാണ്. ആ ശിഷ്യൻ പിന്നീടു കൊച്ചി സർക്കാരിലെ ആനമേൽവിചാരിപ്പുജോലി നോക്കീട്ടുണ്ടു്. കോയ്പ്പ രാമച്ചാക്കിയാർ വാക്കും അഭിനയവും പഠിച്ചു. ഇനിയും എളകുറിശ്ശി രാമൻനമ്പൂരിപ്പാട്ട്, ആലുവാ മറ്റപ്പള്ളിയില്ലത്തു നാരായണൻനമ്പൂരി തുടങ്ങി വേറെയും പല ശിഷ്യന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ ഉപാസിച്ചു വിദ്വാന്മാരായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടു്. വിജ്ഞാനവിതരണത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു വിസ്മയനീയമായ നിഷ്കർഷ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ ഒരു ശിഷ്യൻ അദ്ദേഹത്തെ കബളിപ്പിക്കുവാൻ നോക്കിയപ്പോൾ ആ പൂജ്യപാദൻ

> "അദഃ കിമഭ്യസ്തമഭൂൽ സതീർത്ഥ്യതഃ
> പ്രതാരണം യൽ കുരുഷേ മുഹുർഗ്ഗുരൗ
> അദൃഷ്ടതൽകാലഫലാപി നേദൃശീ
> പ്രശസ്യതേ വൃത്തിരുദർക്കദൂഷിതാ"

എന്ന ശ്ലോകം ചൊല്ലി എന്നും, അതു പ്രഹരത്തേക്കാൾ ഫലവത്തായി പരിണമിച്ചു എന്നും അഭിജ്ഞന്മാർ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ടു്.

കൃതികൾ

ഇളയതമ്പുരാൻ സംസ്കൃതത്തിൽ (1) ബാല്യോത്ഭവം അഥവാ മഹേന്ദ്രവിജയം എന്ന പതിനാറു സർഗ്ഗത്തിലുള്ള ഒരു മഹാകാവ്യം, (2) ശ്രീരാമചരിതം മഹാകാവ്യം, (3) രസസദനം ഭാണം, (4) ത്രിപുരദഹനം, (5) ദശാവതാരദശകം, (6) ദേവദേവേശ്വരാഷ്ടകം, (7) മുരരിപുസ്തോത്രം, (8) ശ്രീപാദസപ്തകം, (9) സാദാശിവീ, (10) സുധാനന്ദലഹരി എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ സാഹിത്യത്തിലും (11) ഹേത്വാഭാസനവകം തർക്കത്തിലും (12) ആശൗചദീപകവ്യാഖ്യ, (13) ആശൗചദശകം, (14) ആശൗചഷോഡശകം, (15) ഗരുഡചയനപ്രമാണം ഇവസ്മൃതിയിലും, (16) ഭാസ്കരീയഗണിതവ്യാഖ്യാന, (17) ഗോളാധ്യായവ്യാഖ്യാനം ഇവ ജ്യോതിഷത്തിലും നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതായി കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. ബാല്യോത്ഭവം ബാല്യത്തിലെ കൃതിയാണ്. അതും നാലു മുതൽ പത്തുവരെയുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങളും ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. പരമപ്രധാനങ്ങളായ കൃതികൾ രാമചരിതം മഹാകാവ്യവും രസസദനം ഭാണവും ആശൗചദീപകവ്യാഖ്യയും തന്നെയാണ്. ഭാഷയിൽ (1) അഹല്യാമോക്ഷം, (2) ഇന്ദുമതീസ്വയംവരം, (3) നളചരിതം എന്നീ കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടുകളും, (4) പൂന്തോട്ടത്തിന്റെ കാലകേയവധം ശീതങ്കൻതുള്ളലിലെ സ്വർഗ്ഗവർണ്ണനയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാങ്മയങ്ങളാണ്. രണ്ടും മൂന്നും അക്കമിട്ട പാട്ടുകൾ എനിക്കു വായിക്കുവാൻ സംഗതിവന്നിട്ടില്ല. ഇവ കൂടാതെ ഒട്ടനേകം മുക്തകങ്ങളും ഓരോ അവസരത്തിൽ അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ചില കൃതികളെപ്പറ്റി മാത്രം ഇവിടെ ദിങ്മാത്രമായി ഉപന്യസിക്കാം.

23 സംസ്കൃതകൃതികൾ—രാമചരിതം

പ്രസ്തുത മഹാകാവ്യത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ 12 സർഗ്ഗങ്ങളും 13-ാമത്തെ സർഗ്ഗത്തിലെ 31 ശ്ലോകങ്ങളും എഴുതിത്തീർന്നപ്പോൾ കവി അന്തരിച്ചു പോകയാൽ അതു പൂർത്തിയാക്കുവാൻ സാധിച്ചില്ല.

“ശ്രീരാമരാജച്ചരിതാഭിരാമം
കാവ്യം മഹന്നൈഷധമാഘതുല്യം
ശ്രീകാളിദാസാഭിധസൽകവീന്ദ്ര–
കാവ്യോത്തമസ്മാരകമാദരേണ,

ആജാനകീരാക്ഷസചക്രവർത്തി–
സല്ലാപമത്യുജ്ജ്വലമാരചയ്യ
സമാപനാൽ പ്രാക് ത്രിദിവങ്ഗതോ യഃ
ശ്രീരാമസങ്കീർത്തനപൂർവപുണ്യാൽ”

എന്ന് ഈ സംഭവം വിദ്വദ്യുവരാജചരിതത്തിൽ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ശേഷം ഭാഗം കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാനാണ് രചിച്ചത്. പ്രഥമസർഗ്ഗം ക്ഷീരാബ്ധിശായിയായ ശ്രീനാരായണന്റെ വർണ്ണനത്തോടുകൂടി ആരംഭിക്കുകയും പന്ത്രണ്ടാം സർഗ്ഗം യതിരൂപനായി പർണ്ണശാലയിൽ ആഗതനായ രാവണനെ സൽക്കരിക്കുവാനുള്ള സീതാദേവിയുടെ ഉപക്രമത്തോടുകൂടി അവസാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. രാമായണകഥയുടെ ചർവ്വിതചർവ്വണമല്ല മഹാകവിയുടെ കാവ്യവ്യാപാരം. സീതാസ്വയംവരം കഴിഞ്ഞ് അയോധ്യാപ്രവേശംവരെയുള്ള ഇതിവൃത്തം ആദ്യത്തെ രണ്ടു സർഗ്ഗങ്ങളിൽ സംക്ഷേപിച്ചിട്ട് മൂന്നുമുതൽ ഏഴുവരെയുള്ള അഞ്ചു സർഗ്ഗങ്ങൾ ശ്രീരാമന്റേയും സീതയുടേയും രതിവർണ്ണനത്തിനും ഋതുവർണ്ണത്തിനും മറ്റുമായി വിനിയോഗിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ദശരഥൻ ശ്രീരാമനെ യൌവരാജ്യത്തിൽ അഭിഷേചനം ചെയ്യുവാൻ ഒരുങ്ങുന്നത് എട്ടാം സർഗ്ഗത്തിൽ മാത്രമാണ്. ഇളയതമ്പുരാന്റെ കാവ്യശൈലിക്കു സാരള്യമല്ല, ഗാംഭീര്യമാണ് പ്രധാനഗുണം. പണ്ഡിതന്മാർക്കുമാത്രമേ പല ശ്ലോകങ്ങൾക്കും വേണ്ടവിധത്തിൽ അർത്ഥഗ്രഹണം ചെയ്യുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളു. ഗ്രന്ഥഗ്രന്ഥികൾ അവിടവിടെ മനഃപൂർവമായി വിന്യസിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹംതന്നെ തന്റെ ചില കൃതികളിൽ താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

“ശാസ്ത്രേഷു ശാതതമശസ്ത്രസമാപി ബുദ്ധിഃ
കാവ്യേഷു നവ്യനളിനാധികസൗകുമാരീ
യസ്യാസ്യതാമരസലാസ്യരസാ ച വാണീ
ഹർഷം ന കസ്യ കുരുതേ യുവരാജ ഏഷഃ.”

“വ്യാകൃത്യാദിസമസ്തശാസ്ത്രസമുദായാംഭോധികുംഭീസുതഃ
കാവ്യാലംകൃതിനാടകാർത്ഥസുകൃതൗ കാവ്യസ്യ സത്യം
  സമഃ
പുണ്യഃ പണ്ഡിതരാജരാജിഗജതാകുംഭീന്ദ്രസംഭേദകോ
ദംഭോളീര്യുവരാജകോവിദമണിർവവർത്തി സർവോപരി.”

“അപപുരുകൃതരീഢം പണ്ഡിതമ്മന്യമൂഢൈ–
ർമ്മമ തു സുകൃതിരത്നം ഹന്ത! ഗൃഹ്ണന്തി സന്തഃ
അവഗണിതമവദ്യൈർദ്ദർദ്ദുരൈരപ്യയാപ്യാഃ
കിമനണുകമൃണാളം രാജഹംസാസ്ത്യജന്തി?”

തമ്പുരാന്റെ കല്പനകൾക്ക് അത്ഭുതാവഹമായ അചുംബിതത്വമുണ്ട്. പ്രഥമസർഗ്ഗത്തിൽ ഭഗവദ്വർണ്ണനം ആരംഭിക്കുന്നതുതന്നെ ഏതുവിധത്തിലാണെന്നു നോക്കുക.

“അസ്തി ത്രയാണാം ജഗതാം നിദാനം
നാരായണോ നാമ സുരാധിനാഥഃ
വിരാജമാനഃ ഫണിരാജതല്പേ
പീയൂഷഭാനാവിവ കൃഷ്ണസാരഃ.”

ചതുർത്ഥസർഗ്ഗം ദ്രുതവിളംബിതത്തിലാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതിൽ കവി യമകപ്രയോഗപാടവംകൊണ്ടു മാഘത്തെപ്പോലും ജയിക്കുന്നു. പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിലെ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

രതോത്സവം:

“നതാനനായാ നിടിലം നതഭ്രുവഃ
കലാം വിധോശ്ചുംബതി തന്മുഖാംബുജേ
അവജ്ഞയേവ പ്രതിപക്ഷസംശ്രയേ
കരാബ്ജമസ്യാ നിരുരോധ തന്മുഹുഃ.”

“സഹാഭിലാഷം സഭയം സകൗതുകം
സപീഡനം സാതിസുഖം സമൂർച്ഛനം
സവേപഥുശ്വാസനിദാഘസംഭ്രമം
സമാവതം ചാനുബഭൂവ സാ രതം”

വസന്തം:

“ഭ്രമരയൗവതഗാനലയീഭവൽ–
പരഭൃതാനകനാദിനി കാനനേ
മലയമാരുതചാരുതമാധുത–
വ്രതതിസന്തതിസംഭൃതതാണ്ഡവേ

ഇതരപുഷ്പവധൂമുഖഖണ്ഡിത–
സ്ഖലിതപല്ലവമണ്ഡിതഭൃതലേ
സകലദിക്തടഗാഹിസുഗന്ധിതാ–
വമനവാമനവാഗമശോഭിതേ.”

മന്ദവായു:

“തസ്മിൻ വിശത്യുപവനീമവനീന്ദ്രസൂനൗ
കാര്യദ്വയേ യുഗപദേവ ബഭൂവ വായോഃ
വല്ലീവധൂകുസുമവാസവിമോചനേ ച
ശ്രാന്തിച്ഛിദി വ്യജനകർമ്മണി ചാധികാരഃ.”

ഇത് അഞ്ചാംസർഗ്ഗത്തിലെ ഒരു ശ്ലോകമാണ്. വസന്തതിലകത്തിൽ നിബന്ധിച്ചിട്ടുള്ള ഈ സർഗ്ഗത്തിന്റെ രാമണീയകം അന്യാദൃശമായിരിക്കുന്നു. ഇനി കഠിനതയ്ക്കുകൂടി ഒരുദാഹരണം കാണിക്കാം.

സൂര്യോദയം:

“പദ്മാമോദം ഹരിരിവ കരസ്പർശമാത്രേണ കുർവൻ
വൃത്രാഭാവം ജഗതി ജനയം സ്തദ്വദേവ പ്രകാമം
താദൃക്ഷോയം പുനരപി ലസൽപുഷ്കരേഭം വിലുമ്പ–
ന്നന്തർമ്മോദം ജനയതി നൃണാം
  ജ്യോതിഷാംചക്രവർത്തീ.”

ആകെ 240 ശ്ലോകങ്ങളുള്ള ഈ ഭാണം കൊടുങ്ങല്ലൂർ താലപ്പൊലിയെ വിഷയീകരിച്ച രചിച്ചിട്ടുള്ളതാകയാൽ ഇതിന്ന കാളീകേളിയാത്രാഭാണം എന്നും പേരുണ്ട്. കേരളത്തിലെ പല വിനോദങ്ങളേയും പറ്റി പ്രസ്തുത ഭാണത്തിൽ സരസമായി പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. രാമചരിതത്തിൽനിന്ന് ഒട്ടും താണതല്ല ഈ കൃതിയും. ഇവ രണ്ടും കവി ഇളമുറയായതിനുമേൽ നിർമ്മിച്ചതാണ്.

“നാനാഗുണാലംകൃതിശോഭമാനം
ഭാണം മനോജ്ഞം സദനം രസസ്യ
ചകാര യസ്സാധുതരം വിചിത്രം
യാത്രേതിവൃത്തം ഗിരിജോത്സവസ്യ”

എന്നാണ് വിദ്വദ്യുവരാജചരിതത്തിൽ ഇതിനെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളത്. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

പാർവതീപരമേശ്വരസ്തോത്രം:

“കേകാ രാജതി ജീവനാഥ! ദയിതേ
കാലോഹ്യയം വാർഷികഃ
പ്രശ്നോയം ത്വയി, ന ത്വിയം പ്രതിവചഃ
സാ ഭാരതീ കേവലം
ജിഹ്വാഗ്രേ തവ സാ കഥന്ന ശിരസി
ബ്രഹ്മാ മയാ കല്പിതഃ
സർവം ത്വൽകൃതമീശ്വരേതി ശിവയോ
സ്സംഭാഷണം പാതു നഃ”

ഒരു അപകടംപിടിച്ച ശിവവന്ദനം:

“നിത്യം നശ്ചിത്തപദ്മേ പരിലസതു കപാ–
ലീ കപാലീകപാലീ–
മാലാധാരീ സമസ്തപ്രമദജനകലാ–
പഃ കലാപഃ കലാപഃ
ഭൃത്വാ നിർഭാതി യസ്യാധികമസുസമരീ–
ണാമരീണാമരീണാ–
മുൽപേഷ്മാ യശ്ച ദൂരീകൃതകമലമഹ–
സ്തോമഹസ്തോമഹസ്തഃ.”

ചാക്കിയാർകൂത്ത്:

“മധ്യേ ദീപജ്വലനമധുരേ പാർശ്വതഃ പാണിഘസ്തീ–
ചിത്രീഭൂതേ സരസഹൃദയൈർഭ്രസുരൈർഭാസിതാഗ്രേ
പൃഷ്ഠേ മാർദംഗികവിലസിതേ രംഗദേശേ പ്രവിഷ്ടഃ
സ്പഷ്ടാകൂതം നടയതി നടഃ കോപി കഞ്ചിൽ പ്രബന്ധം.”

“ഭാവവ്യഞ്ജനമന്യദേവ ലളിതൈ
രുൽപാദിതം നേത്രയോഃ
സംജ്ഞായൈ വിഹിതാസു ഹസ്തതലയോർ
മുദ്രാസു ചാന്യോ ഗുണഃ
വാണീ പ്രാകൃതസംസ്കൃതാത്മകതയാ
ദ്വേധാപ്യദീർണ്ണാ പുന–
ർവ്യാഖ്യാതാ ച പരൈവ ഷഡ്ഗുണവതീ;
സർവം തദസ്യാദ്ഭുതം.”

ഓട്ടൻതുള്ളൽ:

“ഗാഥാം കേരളഭാഷയാ വിരചിതാം ശൃംഗാരഹാസ്യാദിഭിഃ
പൂർണ്ണാം പുണ്യപുരാണവർണ്ണനമയീം ഗായന്നയം
നർത്തകഃ
താളോജ്ജൃംഭിതമർദ്ദളസ്വനസമം നൃത്യൻ
ദ്രശോർവിഭ്രമൈ–
ർഭാവവ്യഞ്ജനകാരിഭിർവിതനുതേ പ്രീതിം
സഭാവാസിനാം.”

കാമുകി കാമുകനോട്:

“രൂപം തേ നയനാമൃതം മൃഗദൃശാം വിദ്യാ ച ഹൃദ്യാ പരം
ശീലം ചാഖിലലോകരഞ്ജനകരം ജാതിശ്ച മാന്യാ ജനൈഃ
ദാരിദ്ര്യസ്യ ച ലോഭനസ്യ ച ദിവഃപൃഷ്ഠേണ തുല്യാ ദശാ
കോ ധന്യഃ ക്ഷിതിമണ്ഡലേ വിജയതേ ത്വത്തഃ
പരഃപുരുഷഃ?”

ഒരു സുന്ദരി:

“രാകാ മുഖേന ദശമീ ച കപോലകാന്ത്യാ
ഫാലേന പഞ്ചമതിഥിഃ പ്രതിപന്നഖാങ്കൈഃ
ഏഷാ കുഹൂരപി കചപ്രകരേണ ധത്തേ
പ്രായസ്സമസ്തതിഥിസംഗ്രഹഭാജനത്വം.”

25 സ്തോത്രങ്ങൾ

ഇളയതമ്പുരാൻ പല സ്തോത്രങ്ങളും നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും അവ കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ലെന്നും പറഞ്ഞുവല്ലോ. ആ സ്തോത്രങ്ങളെപ്പറ്റി വിദ്വദ്യുവരാജചരിതത്തിൽ

> “ബഹൂനി കൃത്വാ ശിവവിഷ്ണുകാളീ–
> സ്തോത്രാണി ചിത്രാണ്യതിമങ്ഗലാനി
> ഭക്ത്യാദിനാനാരസപൂരിതാനി
> ലോകസ്യ യശ്ശങ്കരതാം പ്രപേദേ”

എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

26 ആശൗചദീപകവ്യാഖ്യാ

ഈ വ്യാഖ്യാനത്തെപ്പറ്റി ഞാൻ ഇരുപത്തേഴാമധ്യായത്തിൽ മൂലകാരനായ മഴമങ്ഗലത്തു പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയുടെ ചരിത്രം രേഖപ്പെടുത്തിയ അവസരത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പ്രസ്തുതവ്യാഖ്യ മങ്ഗലാചരണം കഴിഞ്ഞു് ഇങ്ങനെ ഉപക്രമിക്കുന്നു.

> “പ്രീത്യൈ സതാം മഹിഷമംഗലനാമ്നി ഗേഹേ
> ജാതേന ഭൂസുരവരേണ പുരാ കൃതം യൽ
> ആശൗചദീപകമിദം വിവരീതുമദ്യ
> ശ്രീകോടിലിംഗനിലയോ നൃപതിസ്സമീഹേ.”

> “നാഹം പാണ്ഡിത്യഗർവേണ വ്യാഖ്യാം കർത്തും സമുദ്യതഃ
> കിന്തു ദ്വിജാനാം കേഷാഞ്ചിൽ സാഫല്യം
>   കർത്തുമർത്ഥനാം.
> പ്രസീദന്തു തതസ്സർവേ ഭൂസുരാശ്ച സുരാശ്ച മേ
> ദേവദ്വിജാർച്ചിതാ ദേവീ ശർവജാ ച പ്രസീദതു.”

ആശൗചവിധിപര്യന്തമേ മൂലകൃതി തമ്പുരാൻ വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ടുള്ളു എന്നു് ഇരുപത്തേഴാമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. സകലസന്ദേഹങ്ങൾക്കും നിവൃത്തി വരുത്തുന്നതാണു് ഈ വ്യാഖ്യ; ഇതിൽനിന്നു തമ്പുരാനുള്ള സ്മാർത്തപരിജ്ഞാനം എത്ര ഗഹനമാണെന്നു കർമ്മഠന്മാർക്കു കാണാവുന്നതുമാണു്.

ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞത

തമ്പുരാന്റെ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞതയെപ്പറ്റി അത്ഭുതാവഹങ്ങളായ പല ഐതിഹ്യങ്ങളും കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യനായ മറ്റപ്പള്ളി (ഇടപ്പള്ളി) നമ്പൂരിതന്റെ ഉണ്ണിക്കുള്ള ബുദ്ധിമാന്ദ്യം അദ്ദേഹം ചാർത്തിക്കൊടുത്ത ഒരു മുഹൂർത്തത്തിൽ ഉപനയനം നടത്തി തദ്വാരാ ഭേദമാക്കി കാലാന്തരത്തിൽ ആ ബാലനെ നല്ല വേദജ്ഞനായ ഒരു നമ്പൂരിയാക്കി. തമ്പുരാനോടുകൂടി സദാ താമസിക്കേണ്ടിയിരുന്ന എളകുറിശ്ശി രാമൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലേയ്ക്കു ജ്യേഷ്ഠപത്നിയുടെ ഋതുകാലത്തിൽ മാതാവിനു പാചകംചെയ്തുകൊടുക്കുവാൻ വെള്ളാങ്ങല്ലൂരേയ്ക്കു മാസത്തിലൊരിക്കൽ പോകേണ്ടിവരികയും ഋതുദിനം അനിശ്ചിതമാകയാൽ ഓരോ തവണയും ഇല്ലത്തു കുറേദിവസം താമസിക്കാതെ നിർവ്വാഹമില്ലെന്നു വരികയും ചെയ്തു. ആ അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ നാളും കുറും അറിഞ്ഞപ്പോൾ ഋതുകാലത്തിനു് അഞ്ചു നാഴികയ്ക്കു മുൻപിൽമാത്രം അദ്ദേഹത്തെ തമ്പുരാൻ സ്വഗൃഹത്തിലേക്കു പറഞ്ഞയയ്ക്കുകയും ആ കാലഗണന എല്ലായ്പോഴും ശരിയായിരിക്കുകയും ചെയ്തു. നിമിത്തം നോക്കി ആ ദൈവജ്ഞൻ ആഗാമികളായ പല സംഭവങ്ങളെക്കുറിച്ചും മുൻകൂട്ടി അപ്രമാദമായി പ്രവചനം ചെയ്തുവന്നു.

> “ലീലാവതീഭാസ്വരഭാവയോഗൈ–
> ർസ്സംക്രീഡമാനം ഗണകേന്ദ്രമധ്യേ
> വിലോക്യലോകാസ്തു യമിന്ദ്രജാല–
> വിദ്യാവിദഗ്ദ്ധം സ്മ വദന്തി ഗാഢം”

എന്നു കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏതദ്വിഷയകമായ സിദ്ധിവിശേഷത്തെ പ്രശംസിച്ചിരുന്നു. അന്നത്തെ ജ്യോതിർവിത്തുകളിൽ അഗ്രഗണ്യനായിരുന്ന കടത്തനാട്ടു ശങ്കരവർമ്മത്തമ്പുരാനു് അദ്ദേഹമയച്ച ഒരു ശ്ലോകമാണു് അടിയിൽ ചേർക്കുന്നതു്.

> “ലങ്കായാം ബഡവാമുഖേ ച യുഗപന്മധ്യാഹ്നമധ്യം ഗതം
> ഭാസ്വന്തം ശ്രിതവഹ്നികോണമുദിതം പശ്യന്തി യേ
>   മാനവാഃ
> തേഷാമഷ്ടഗുണപ്രമാണമഖിലജ്യാഗോളസംസ്ഥാവിദോ
> വിദ്വാംസഃ കഥയന്തു ദേശഭിദയാ ജാതാഞ്ച കാലപ്രമാം.”

27 സംസ്കൃതമുക്തകങ്ങൾ

ഇളയതമ്പുരാന്റെ ഒറ്റശ്ലോകങ്ങൾ അത്യന്തം പ്രൗഢോദാരങ്ങളാണ്. അവയിൽ ചിലതു ഇവിടെ എടുത്തുകാണിക്കാതെ മുന്നോട്ടു പോകുവാൻ നിർവ്വാഹമില്ല.

വൃഷ്ടി

മഴയെപ്പറ്റി തൈക്കാട്ടു മൂസ്സതിന്റെ അപേക്ഷയനുസരിച്ചു മഹാകവി ഈ ശ്ലോകം എളകുറിശ്ശി രാമൻനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഏകസന്ധഗ്രാഹിത്വം പരീക്ഷിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പെട്ടെന്നുണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലിയതാണ്. ആ പരീക്ഷയിൽ നമ്പൂരിപ്പാടു തോറ്റില്ല.

“ഗംഭീരാംഭോധിസംഭാവിതഘുമുഘുമിത–
        ധ്വാനബദ്ധാവലേപ–
ഭ്രാന്താഭ്രോദ്ഭ്രാന്തവിദ്യുൽപടലപടുതരോ–
        ദ്യോതവിദ്യോതിതദ്യൗഃ
ഝംഝാനിർഘോഷവർഷിപ്രബലമരുദ്ദരു–
        ക്ഷോഭിതോർവീസമുദ്യ–
ദ്ധൂളീപാളീനിഗൂഢദ്രുമപുരനികരാ
        ഭ്രാജതേ വൃഷ്ടിരേഷാ.”

ധൂമകേതു:

“ഇച്ഛാജന്യോ വിധാതുശ്ചരമഗിരിശിരഃ–
        പ്രോത്ഥിതശ്വേതധാതു–
ർദ്ദണ്ഡോ ബ്രഹ്മാണ്ഡമാതുസ്തനരിവ ഹരിപ–
        ര്യങ്കികാപന്നയാതുഃ
സായം സായം ന ജാതു സ്ഫുരദുഡുനവഫേ–
        നാംബരാംഭോധിസേതു–
സ്ത്രൈലോക്യത്രാസഹേതുർവരുണദിശി ദരീ–
        ദൃശ്യതേ കോപി കേതുഃ.”

ഇതും ഒരു നിമിഷകൃതിയാണ്.

28 സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവ്

സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനെപ്പറ്റിയുള്ള തമ്പുരാന്റെ "ഷഷ്ഠീതൽപുരുഷാഹ്വയോ നൃപതിഷ്ഠ" എന്ന ശ്ലോകം മുൻപ് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അധോലിഖിതങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങളും അവിടത്തെക്കുറിച്ചുതന്നെ അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്.

"ആശാ ദശാപി പരിപൂരയസേ യശോഭി–
സ്ത്വം രാജരാജ! വലഭിജ്ജ്വലനാദികാനാം
കസ്ത്വാദൃശസ്യ പരിപൂരയിതും മമാശാം
യത്നസ്തവേതി കിമപി പ്രതിബോധയാമി."

"അശ്രാന്തം സുന്ദരാംഗീവദനമിവ മിഥശ്–
ഛിദ്രഹീനൈസ്സമാനൈ
ശ്രുദ്ധബ്രഹ്മാത്മഭിര്യസ്സര ഇവ സരസി
ശ്രീഗുഹാമോദജാലൈഃ

സന്മാർഗ്ഗാദസ്ഖലദ്ഭിർദ്വിവസകര ഇവ
പ്രാപ്തശ്രുപൈർദ്വിജേന്ദ്രൈഃ
ശ്രീമാനാശ്രീയതേസൗ ജയതി വസുമതീ–
മണ്ഡലേ വഞ്ചിരാജഃ."

കൂടല്ലൂർ വാസുദേവൻനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലേയ്ക്കു കൊടുങ്ങല്ലൂരോളം വന്നു പോകുവാനുള്ള അപേക്ഷ:

"ഭോ ഭോ ഭൂമീസുരേന്ദ്രാ മതിമഥിമഥിതാ–
നേകശാസ്ത്രാംബുരാശി–
പ്രോദ്ഭൂതജ്ഞാനചന്ദ്രസ്ഫുരണവിമലിത–
സ്വാന്തഭാഗാന്തരിക്ഷാഃ
യൗഷ്മാകാലോകനീയാം മമ ചിരജനിതാം
പൂഷ്ണയധ്വേധുനാ യാം
നോ ജാനീമഃ കിമു സ്യാൽ കിമുത ഫലവതീ
സാവകേശിന്യതാഹോ."

താൻ വായിച്ചുകേട്ട ഒരു കവിതയെപ്പറ്റി സ്തുതിപരമായും നിന്ദാപരമായും അഭിപ്രായം:

"കവിതാ പരമരസാഢ്യാ മുഖതോ ഗളിതാ നിരർഗ്ഗളം
ഭവതഃ
ധ്വനിമുഖ്യാപിച ധീമൻ! വിബുധാഃ കുർവന്ത്യലങ്കാരം."

ചില പാണ്ഡിത്യമണ്ഡിതങ്ങളായ സ്തീചാട്ടുക്കൾ:

"അന്യാധീനതയാ സകൃദ്യദി ഭവേദേഷാവനീവച്യതേ
ന ത്വാമിത്യനലാപവൈഭവമഹാമേദസ്വിതാന്തശ്ശയേ
വ്യാസേധാന്മമ ദൂയതേ മനസി ചേൽ കിം ദോഷ
ഇത്യാഹിതോ
മയ്യേവായമനേന ദോഷ ഇതി ചേദ്രഷ്ടാസി കിം കഥ്യതേ?"

"ലോകേ സുന്ദരി സർവഥാപി വദതി
ത്വയ്യേവ വേശ്യാപദം
പ്രാഗേതദ്വചനം തഥേതി കലിതം
സംപ്രത്യദഃ പ്രായികം
സൗന്ദര്യാദിഗുണൈരപൂരി ഭവതീ
നൂനം തഥാപ്യത്ര യഃ
കൃത്യപ്രത്യയ ഏവ ബോധയതി മാം
നൈവ സ്വശക്ത്യാർത്ഥതാം."

"അസ്യാമേണ്യപ്രകൃത്യാം മദകളശിഖിനീ–
കോമളാലച്പ്രകൃത്യാം
സത്യാം സ്നഞ്പ്രത്യയസ്യ പ്രകൃതിഷ്ഠ കതമോ
നഞ്പ്രകൃത്യാ വിനാസ്തേ?

ദാനീമോ മേ ദവിഷ്ഠാ പ്രകൃതിരയി സഖേ!
മന്മഥേ കക്പ്രകൃത്യാ
ശിഷ്ടോധേയപ്രകൃത്യാ പ്രകൃതിരിതി യുസോ
ജ്ഞായതാം ഛസ്പ്രകൃത്യാ."

പന്താവൂര് എന്ന് ഇല്ലപ്പേരുള്ള ഒരു ഉണ്ണിനമ്പൂരി മറ്റുണ്ണികളേക്കാൽ ചാട്ടത്തിൽ പാടവം കാണിച്ചപ്പോൾ അവരിൽ ഒരാൾ താനും ഒരു ചാട്ടം ചാടിക്കൊണ്ട് "പന്താവൂരായ മന്നൻ ചാടയേതാം" എന്നു തട്ടിവിട്ടുകയും അപ്പോൾ അടുത്തു നിന്നിരുന്ന ആശ്രുരടിതിരി ശിഷ്യനോടു അതൊരു ശ്ലോകമായി പൂരിപ്പിക്കുവാൻ ആജ്ഞാപിക്കുകയുംചെയ്തു. ആ ശ്ലോകമാണ് താഴെക്കാണുന്നത്.

"വാസുകിം വലയം ചക്രേ യോ യശ്ചാനന്തമീശ്വരഃ
തൽപന്താവൂരായമന്നഞ്ചാടയേതാം ഹരിശ്ച മേ."

29 ഭാഷാകൃതികൾ

ഇനി ഇളയതമ്പുരാന്റെ ഭാഷാ കൃതികളെപ്പറ്റിയും സ്വല്പം ഉപന്യസിക്കാം. അവയിൽ അഹല്യാമോക്ഷം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടിൽനിന്ന് ഒരു ഭാഗം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“നാലുവട്ടവുമുണ്ടിഹ വല്ലികൾ
ജാലമൊട്ടല്ലതിന്റെ ദലങ്ങളും
വേലി കെട്ടിയപോലെ ചുഴലവും
പാലവെട്ടിമരങ്ങളുമുണ്ടഹോ.
താലി കെട്ടിയവനിഹ വന്നാലും
തോലി കിട്ടുകയില്ല നമുക്കെടോ.
വാലു തൊട്ടു വലിയ കരിമ്പുലി
പോലെ മട്ടലർബാണൻ കയർക്കുന്നു.
മാലു പെട്ടുഴലുന്നു ഭൃശമതു–
മൂലമെട്ടടിമാനെന്നപോലെ ഞാൻ.
നീലപങ്കജലോചനേ! നിന്നുടെ
കോലമാകിയ കുഞ്ജനിലയത്തിൽ
ചാലവേ മമ ദേഹമൊളിപ്പിച്ചു
പാലിച്ചീടുക താമസമെന്നിയേ.”

പൂന്തോട്ടത്ത് നമ്പൂരി കൊടുങ്ങല്ലൂർവെച്ചാണ് കാലകേയവധം ശീതങ്കൻ തുള്ളൽ എഴുതിയത്. അതിൽ സ്വർഗ്ഗവർണ്ണനത്തിനുള്ള അവസരം വന്നപ്പോൾ ആ ഭാഗം തമ്പുരാൻതന്നെ എഴുതിക്കൊടുക്കണമെന്ന് അപേക്ഷിയ്ക്കുകയും അദ്ദേഹം ആ അപേക്ഷ അങ്ഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ വർണ്ണനത്തിൽനിന്നു ചില വരികളാണ് ചുവടെ പകർത്തുന്നത്.

“മന്ദാരവൃക്ഷങ്ങൾ നില്ക്കുന്ന കണ്ടു
മധുരതരമവയുടയ വിഭവമതു കണ്ടു
മന്ദേതരങ്ങളാം പുഷ്പങ്ങൾ കണ്ടു
മണമിയലുമതിലധികമധുവിതതി കണ്ടു
മന്ദാനിലൻ വന്നു വീശുന്ന കണ്ടു
മധുമിളിതകുസുമതതിപതനമതു കണ്ടു
വൃന്ദാരകസ്ത്രീജനാഗമം കണ്ടു
വിവിധതരമവരുടയ ലളിതഗതി കണ്ടു.”

30 ഭാഷാമുക്തകങ്ങൾ

തമ്പുരാന്റെ ഒരു ഭാഷാശ്ലോകം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“പാതിക്കെട്ടു കൊതിച്ചു ഞാൻ പലതരം
    തൽപ്പാതിയിൽപ്പാതിയിൽ
പാതിത്യത്തൊടു പാതിയാടി പലതും
    പാഹീതി മുൻപായഹോ
പാതിച്ചോർനടയാൾക്കു പാതിനയനം
    പോലും വിടർന്നീലയി–
പ്പാരുഷ്യത്തിനു പാതിവിന്ദുശരനും
    പാതിപ്പെട്ടുന്നീലഹോ.”

“ചിന്നീ നീലക്കരിഞ്ചുണ്ടികളിളവരിവ–
    ണ്ടിണ്ടലും പൂണ്ടു മീൻ കാ–
ണ്കെന്നേ കഷ്ടം മയങ്ങീ ചലനമിനിയട–
    ങ്ങീല പൂങ്കോരകാന്തേ
മിന്നുന്നു ഹുല്ലപത്തേ ചില ചടുലപയോ
    ബിന്ദുതാമ്രാധരേ ചൊ–
ല്ലെന്നോടിത്താമരപ്പൊയ്ക്കയിലവശമിറ–
    ങ്ങീടിനോരാരിദാനീം?”

എന്ന പ്രസിദ്ധമായ ശ്ലോകവും അദ്ദേഹത്തിന്റേതാണെന്നു ചിലർ പറയുന്നു.

കൊടുങ്ങല്ലൂർ വിദ്വാൻ ഇളയതമ്പുരാനു കേരളസാഹിത്യകാരന്മാരുടെ ഇടയിലുള്ള സ്ഥാനം എത്രമാത്രം സമുൽകൃഷ്ടമാണെന്ന് അനുവാചകന്മാർക്ക് ഇപ്പോൾ അവധാരണം ചെയ്യാവുന്നതാണല്ലോ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്ത് ആ കോവിലകത്തു മുളച്ചു പിന്നീടു വടവൃക്ഷംപോലെ വാച്ചുതഴച്ച വെണ്മണി പ്രസ്ഥാനത്തെപ്പറ്റി മറ്റൊരധ്യായത്തിൽ വിവരിക്കും.

പിൻകുറിപ്പ്

- സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല. ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണു ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.

ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം IV

ഫോൺ പതിപ്പുകളുടെ കണ്ണികൾ

42. പതിനൊന്നാം ശതകം, പൂർവാർദ്ധം
43. പതിനൊന്നാം ശതകം, പൂർവ്വാർദ്ധം (തുടർച്ച)
44. പതിനൊന്നാം ശതകം, പൂർവ്വാർദ്ധം (തുടർച്ച)
45. പതിനൊന്നാം ശതകം, പൂർവ്വാർദ്ധം (തുടർച്ച)
46. പതിനൊന്നാം ശതകം, ഉത്തരാർദ്ധം
47. പതിനൊന്നാം ശതകം, ഉത്തരാർദ്ധം (തുടർച്ച)
48. വെണ്മണിപ്രസ്ഥാനം
49. കൊടുങ്ങല്ലൂർ തമ്പുരാക്കന്മാർ
50. കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ (1020–1090)
51. ചില വൃത്താന്തപത്രങ്ങളും മാസികകളും
52. വെണ്മണിപ്രസ്ഥാനം (തുടർച്ച)
53. ചില തിരുവിതാകൂർക്കവികൾ
54. കൊച്ചിയിലെ ചില കവികളും കവയിത്രികളും
55. ചില തിരുവിതാംകൂർക്കവികൾ (തുടർച്ച)
56. മലബാറിലെ ചില കവികൾ

വെബ് പതിപ്പു കണ്ണികൾ

1. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 1
2. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 2
3. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 3
4. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 4
5. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 5